

MAGYAR HÍR- LAP

HUNGARIA Tp. T. „Dunaposta“ BUDAPEST Postafiók 151.

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

A belga és a holland uralkodók felajánlották jószolgálatukat a béke közvetítésére

Az angol, francia és lengyel kormányok a felajánlást elfogadták. — Az angol-német üzenetváltások folytatódnak. — Szerdára virradó éjjelkor megérkezett a német viszonzó válasz az angol kormányhoz

Párizsból jelentik: A Havas francia hírszolgálati iroda jelentése szerint Lipót belga király és Vilma németalföldi királynő megegyeztek abban, hogy országaik részvegyenek egy olyan esetleges nemzetközi értekezleten, amelyen Németország, Olaszország, Anglia, Franciaország és Lengyelország közösen megoldást keresne a jelenlegi helyzetre. A holland kormány a fentemlített öt állam fővárosában lévő diplomáciai képviselői útján ilyen értelemben közlést tett a hatalmak kormányainál.

Brüsszelből jelentik: A Havas jelentése szerint Pierlot belga miniszterelnök kedden megerősítette, hogy Lipót belga király és Vilma holland királynő felajánlották jószolgálatukat Németország, Olaszország, Franciaország, Anglia és Lengyelország kormányainak. Az angol és francia kormány kedden délben a közlésre kedvező választ adott.

Varsóból jelentik: A lengyel távirati iroda jelentése szerint a lengyel kormány már válaszolt a belga királynak és a holland uralkodónak a kezdeményezésére, amellyel a két uralkodó felajánlotta jószolgálatát az ellentétek békés elintézésére. A lengyel kormány válaszában hivatkozik Moszciski köztársasági elnöknek Roosevelthez intézett táviratára, melyben Lengyelország a közvetítés e formáját elvben elfogadta. A lengyel kormány helyesli a belga és holland uralkodóház békés kezdeményezését is.

A német válasz átnyújtása a Henderson nagykövet által hozott angol közlésre

Berlinből jelentik (D. N. B.): Hitler német birodalmi vezér kedden este negyednyolc órakor az új kancellári palota dolgozószobájában fogadta Henderson berlini angol nagykövetet.

Német politikai körökből szerzett értesülések szerint Hitler ezalkalommal átnyújtotta az angol nagykövetnek a német kormány válaszát az angol kormány hétfő esti közléseire. Henderson fogadtatásán jelen volt Ribbentrop német külügyminiszter és Schmidt követségi tanácsos is, aki a tolmács szerepét töltötte be.

Londonból jelentik (Reuter): A német válaszlól szóló távirati közlés valamivel éjjel előtti megérkezett Londonba. A külügyminisztériumban most dolgoznak a rejtjeles távirat szövegének megfejtésén. A kormány szerdán délelőtti tanácskozásra ül össze a német válasz tekintetében.

tében. Egyelőre még nem történt döntés erről, de valószínű, hogy a minisztertanács a kora délelőtti órákban ül össze, hogy megbe-

Hitler birodalmi vezér maradandó jellegű angol-német megegyezésre tett javaslatot a lengyel kérdés előzetes elintézésével

— Chamberlain tájékoztató beszéde az angol alsóházban —

Londonból jelentik: Az angol alsóház ülése kedden délután félháromkor kezdődött. Az ülés elején Chamberlain angol miniszterelnök hosszabb beszédben foglalkozott a nemzetközi helyzettel. A beszédet az angol rádióállomások részletesen ismertették.

A miniszterelnök beszéde elején kijelentette, hogy a politikai helyzet főbb vonásaiban csak keveset változott. A katasztrófa még nem következett be. Figyelmeztette az angol sajtót, hogy közléseiben a legmesszebbmenő óvatosságot tanúsítsa, majd rátért az utóbbi napok eseményeire. Mindenekelőtt kijelentette, hogy Hitler német birodalmi vezér beszélgetésre hívta meg Henderson berlini angol nagykövetet és javasolta, hogy a német kormánytól kapott okmánnyal repüljön Londonba. Péntek este kepta meg az angol kormány Hitler és a nagykövet beszélgetéséről szóló jelentést, de a titkosítás megfejtése csak éjjelután ért véget, úgy, hogy ő maga csupán szombaton reggel látta a szöveget. Szombaton érkezett meg Londonba Henderson is. Közölte, hogy Berlinben nem tartják szükségesnek a nagykövet ugyanazon napon való visszatérését, de a legnagyobb súlyt helyezik arra, hogy az angol kormány az okmányt a legalaposabban tanulmányozza. Ennek következtében szombaton egész nap és vasárnap délelőtt alapos tanulmányozás alá vették a nagykövet által hozott okmányt és a választ Henderson nagykövet hétfőn délelőtt vitte vissza Berlinbe és keddre virradó éjjel már át is nyújtotta Hitler vezérnek. Kifejezte Chamberlain, hogy a közlések tartalmát a jelenlegi kényes helyzetben nem ismertetheti, de jelezheti, hogy azok általában milyen pontokat foglalnak magukban.

Hitler vezér nagy súlyt helyez arra, hogy megértse az angol kormányt, hogy tökéletes és maradandó jellegű angol-német megegyezést kíván létesíteni és nem hagyja kétségben az angol kormányt a német-lengyel kérdés elintézésének sürgősségét illetően.

Az angol kormány válasza a maga részéről hangoztatta, hogy óhajtja az ilyen angol-német megegyezés létesítését ha a körülmények

szélje a német kormány újabb közlését. Lord Halifax külügyminiszter éjszaka negyed 12 órakor a Downing-streetre ment, hogy tanácskozzék Chamberlain miniszterelnökkel.

Hitler megbeszélése az olasz nagykövettel a Londonba szülő válaszára idején

Berlinből jelentik (D. N. B.): Hitler német birodalmi vezér megbeszélései Attolico olasz nagykövettel 15 percig tartott. A megbeszélés, amelyen Ribbentrop külügyminiszter is jelen volt, este 8 órakor ért véget.

Hír szerint Henderson Berlinben marad és az általa Chamberlaintól Hitlerhez hozott külön levélre Hitler külön válaszát az angol követség egyik titkára viszi repülőgépen Londonba.

Weitzsäcker külügyi államtitkár fogadta a dán és litván követet és közölte, hogy háború esetén Németország tiszteletben tartja államaik semlegességét.

megengedik és örömmel üdvözlőné az alkalmat, hogy megbeszélhessen Németországgal különböző kérdéseket.

Minden azon fordul meg, hogyan kezelik Németország és Lengyelország közti közvetlen ellentéteket és az erre vonatkozó javaslatokat. Világosan kijelentettük, folytatta Chamberlain, hogy Lengyelország iránt vállalt kötelezettségeinket végre tudjuk hajtani. Az angol kormány több ízben kijelentette, hogy a német-lengyel ellentéteket meg lehet és békés úton meg is kell oldani. Az eredményesnek ígérkező megbeszélések első feltétele azonban a határozott közzététel és ösztönzések által teremtett feszültség enyhülése. Az angol kormány reméli, hogy mindkét kormány arra irányítja elsősorban erőfeszítéseit, hogy megakadályozza az ilyen incidensek kiújulását. Reméli az angol kormány, hogyha békés tárgyalások útján létrejön az ellentétek elintézése, úgy ez természetesen fejlődésre vezetne és az Angliának és az egész világnak maradandó hasznára válna. A helyzet a jelen pillanathoz az, hogy várjuk Hitler kancellár válaszát. E válasz természetétől függ, hogy további időt nyerünk-e a helyzet megvizsgálására.

Chamberlain miniszterelnök ezután ismertette Anglia védelmi készülődéseit.

Ugy az angol anyaországban, mint a gyarmatokon a légvédelmi szervezeteket hadiállapotba helyezték és a sűrű lakosságú területekről a nők, gyermekek és rokkantak eltávolításának tervei készen állanak.

Beszédét így fejezte be:
— Gyakran mondják azt, hogy az angol nép lassan határoz, de ha már döntött, úgy akaratától nem távolodik el könnyen. Még

nem bizonyos, hogy béke lesz-e, vagy háború. most is reméljük, hogy béke lesz és ezért a célért dolgozunk. Egy jöttát sem engedünk abból az elhatározásunkból, hogy hűvek maradjunk a magunk elé szabott magatartáshoz.

Chamberlain beszédét az alsóház nagy tetszéssel fogadta.
(Tudástámaszt talatása a harmadik oldalon.)

Feloszlatták a francia kommunista pártot

Párizsból jelentik (Havas): Néhány nap óta olyan hírek vannak forgalomban, hogy a francia kommunista-párt feloszlik. Legújabb jelen-

tés szerint most már maga a kormány határozott ebben a kérdésben és csak napok kérdése, hogy a feloszlásra sor kerüljön.

Csak Budapestig közlekednek a Romániából induló nemzet- közi vonatok

A Szimplon-expressz az olasz-francia határig megy

A bucuresti rádió jelentése szerint: A román államvasutak igazgatósága hivatalosan közli, hogy a nemzetközi helyzet és a külpolitikai események következtében a külföldre irányuló vasúti forgalomban változások keletkeztek.

Ennek megfelelően mára virradó éjjel óta a bucuresti—budapest—bécs—berlini luksuszvonat csak Budapestig közlekedik. Az ugynevezett Arlberg-expressz, amely Bécs—Feldkirchen keresztül Párizs felé közlekedett, szintén csak Budapestig viszi utasait.

A Jugoszlávián keresztül közlekedő Simplon-expressz járata Zágrábon és Milánón keresztül, csak az olasz—francia határig biztosítja járatát. A Bucuresti—Budapest—Berlin felé irányított közvetlen kocsik a többi vonatjáratokból is kikapcsolították. Ugyanez a helyzet a Varsón keresztül közlekedő vagy általában a lengyel vonalakon haladó és Németország felé irányított vonatknál, miután a lengyel—német határt lezárták.

Mint Bucurestiből újabb jelentik: Románia nem fogantatott megszorító intézkedéseket a vasúti és légi forgalom és a távbeszélő összeköttetések tekintetében. Az utasoknak azonban szem előtt kell tartaniuk, hogy a vasúti forgalom Németország felé Lengyelországon keresztül megszakadt. Hasonlóképpen megszakadt azoknak a Párizsba menő vonatoknak a közlekedése, amelyek Németországon át az ottani Északi pályaudvarra érkeznek. A Szimplonon továbbra is normálisan bonyolódik le a forgalom, de Olaszorszá-

gon át zsidók nem utazhatnak. A Wagon Lits társaság ügynökségei csak az utas személyes felelősségére árusítják a jegyeket. A légi járatok Németország és Franciaország felé nem működnek már. Hasonlóképpen nem működnek a két fővonal mellékvonalai Anglia, Belgium, Svájc felé. A telefonösszeköttetéseket nem szakították meg. Párizsba azonban kedden csak hivatalos telefonösszeköttetéseket kapcsolnak.

JÉZUS ÉLETE

IRTA: P. BERTHE

Fűzve 144 Lel és portó

Akik Krisztus örök, objektív alakját keresik, olvassák el ezt a könyvet, melyben él és beszél minden: táj, kor és személyek.

„Oceánium mellett...”

Irta: Mihály László

A hullámok dübörögve csapódtak a parthoz s a taktékos sós hab az orcájába fröccsent.

Ott állt közel a Viztula torkolatához, ahol a kikötő cölöpsora mint keskeny nyelv nyult bele a tengerbe és az áradó víz most, a dagály órájában szinte lesodorni látszott onnan. Még nem esteledt, de a tenger felől terjengő nyúlós köd egyetlen, vigasztalan szürke gomolygába fogott be mindent: eget, földet és tengert. Elmosódott ebben a háttérben szétterülő város is égbenyúló kőcsipkés tornyaival s szigorú, szögletes házaival, amelyek megannyi kicsinyke várként hatottak. Alaktalan feltű málódtak szét benne a távolodó, vagy az ott veszteglő árbcos hajók vitorlái, s a magasra tűzött piros lámpák világitottak csupán mint himbálózó lidércfények imbolygó lángjai. A tompa csöndből kiháson a nehéz láncok csörgése, csatogása s a hajótűlök nehézdült bele olykor a lehuppanó, ólomszerű homályba.

Az idegen karbafont kézzel valóssággal szoborra kövesedve cövekeldődött egy helybe és nézte a tengert, amely olyan volt, mint az ő lelke: háborgó, keserű, sötét és kiismerhetetlen. A sívító szélben a reá húzott bő csuklya szorosán rápatadt vállas természetére. Csúpán homloka és orra látszott ki a lebernyegéből. Belsőülött, kóbor hajós, vagy máshonnan jött? Ki tudta volna róla? Szeme mint az eleven parázs világot, időnként vizsgálódva beletekintett a tengerbe, de ez egy árva csillag fényét sem tükrözte vissza a firmamentumról. Fekete volt fenéki, mint az inferno leve. A szél már egyre vadabul gondolkodott, arcába mintha jeges szilánkok csapkodtak volna bele szürke, gyilkos fájdalomt okozva, a köd nyirkossága meg mintha teljesen átítatta volna csontjait. Nem a déli tenger mindig mosolygó derűs világa volt ez: az izzó nap-

fény, a pineák, a habérfák zöldje, hanem a Balticum légörvényeiben kavargó ördögök fuvalltak onnan északról jeges enyészetet s nem esodálkozott volna, ha a mélyről felbukkan a hollygó hollandus elátkozott hajója...

Ma az ő gyötrelmein vihogtak, kacarásztak a bős elemek.

Hirtelen fejszajgó érzéssel kapta szeme elé tenyerét, de a riasztó képek hullámokra feldobódva előtte viháncoltak. V isszajárt egész eddigi eltékozott élete... Honn mindent felégetett maga mögött. Se javak, se vitézi név, se becsület. Ország-háborító korhely, garázda és ráadásul még e tulajdonokat tetézi amolyan haszontalan és kárhóztos virágénekek írásával, amelyek csak szaporították a fejére hulló bőséges paraszt. Végbe vitézi virtusokkal próbálgatta megcsapolni nyugtalan, sűrű vérét, újabb szerellemmel gyógyítani az elmúltak kínzó égetését, de minden hiába. „Anna, Anna” — echózott benne a régi szép idő s Losonczy Anna feledhetetlen szép, fehér orcája villódzott fel a szurokszíni habokon. Mennyi fővenyszem szaladt le a végtelen homokóráján, amióta lefordította hazája nyelvére és fennről zaklatott szülei vigasztalására a „Beteg lelkeknek való füves kertecskét”. Bizony az ő lelke is gyógyíthatatlan beteg, nem orvosolja azt meg semmiféle medicina és fűszerszám. Ennek a könyvecskének jó tanácsai sem. Talán hasznosabb lett volna, ha ilyen istenes műveknél marad és nem csábítatja magát olaszöldi poéták példájától amolyan dévaj, égetnivaló versekkel. De már késő ezen búsnia.

Immár harmadszor fordult meg erre északon, de a mostani útja a legkeservesebb. Valóssággal szökött hazulról Lengyelbe, mint egy főbenjáró bűnnel keresett malefaktor. S neki, a bőséghoz szokott egykori várurnak alig csörren a tarsolyában néhány tallér s az otthoni trakták és italozások helyett olyan szerény lakomával éri be, mint az itteni szegény hajónép. Nagy romlásában csak a muza ad neki vigasztalást, feléje hajlik szeiden,

* Idegesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadság, sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésüket felekléskor éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

Morgenthau amerikai pénzügyminiszter hazasiet európai útjáról

Bergenből jelentik: A Dunaposta bergeni jelentése szerint Morgenthau amerikai pénzügyminiszter félbeszakította szabadságát és egy amerikai hajóval visszatért az Egyesült Államokba.

Megalakult Japán új kormánya

Tokióból jelentik: A Domei iroda jelentése szerint Abe tábornok megalakította kormányát. Miniszterelnök és külügyminiszter: Abe tábornok. Belügyminiszter: Ohara Naosi; hadügyminiszter: Hata Sunroku tábornok; haditengerészeti miniszter: Josida allengernagy.

Négyhónapra ítélték az „Erdélyi Futár” című szenny lap szerkesztőjét

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári törvényszék kedden délelőtt Szögyéni Kiss Endre, az Erdélyi Futár című szenny lap tulajdonosának ügyével foglalkozott, aki három évvel ezelőtt támadó cikket írt a kolozsvári Erdélyi Bank ellen. A tárgyaláson a vádlott nem jelent meg. A törvényszék ítéletében az Albina bank igazgatójának vallomása alapján az a meggyőződés alakult ki, hogy a kérdéses cikk kimeríti a hitelrontás és riasztó hírterjesztés vétségének tényálladékát és négy hónapi elzárásra ítélte Szögyéni, aki, mint ismeretes, évtizedek óta a legszennyesebb és legképtelenebb rágalmat szórta közéletünk vezetőire és intézményeinkre.

amikor a fogadóban levő kvártélyán a fagygyertya halvány pislákoló világa mellett maga elé bámul s pennáját megmártva a tinta fekete levében, végigszalad a fehér ludtollal az árkusokon. Hejh, de más volt, amikor Báthori István seregében táborozott Danca falai körül. A gögös, rártart város ugyancsak dacolt az ostrommal, a brandenburgi zsoldosok keményen védtek s a tenger felől is állandó segélyt kapott. Végül is tisztes egyezés jött létre, amely szerint Danca ősi privilégiumai háborítatlan és tiszteletben maradtak Báthori fősege alatt.

S most itt ödög a matróznép és a siető kalmarok között ismeretlen vagabundusként. Pom-pázó vitézi viselete lekopott róla, virtusa is összesuklott szárnyaszegetten. Az egykori fiatal, gyönyörű, nyilegyenes ívelésű sólyommadárnak — ahogy egyik édes-bús versében említette magát — csak a szeme égett a régi fényvel. „Immár madárkádát, kicsiny solymoskádát...” — mormolta magában a saját versét. Marciális, katonás ritmusú és mégis lágyan és édesen muzsikáló verssorok zsongtak benne. Lám, barbárnak tartott nyelvén is lehet ilyen dailamosan zengeni. De mit ér vele, ha honn nincs érte a himes szóknak s őt nem becsülik meg érte, inkább kiverik... Erre gondolva, lázadóan, haragosan szorult ököibe a keze s alig vette észre, hogy megfordult és a városba igyekezett a szállása felé.

Egy-egy lámpás terített gyér fényzőnyegét lábai elé, amint a sikátorok tekervényeiben tájékozódni próbált. Szeges matrözcsizmák ütemes dobaját hallotta csak. Egyik-másik düllögő alak neki is ütődött. Nem törődött vele, tovább ment.

Végül az egyik szegletnél felismerte azt a helyet, ahova tartott. Emeletes, komor külsejű ház volt a fogadó. Fenn a kvártélyok, lenn a traktéros helyiség. Hőlyagos olajlámpás ingott a porta fölött s rávetette fényét a cégérnek vashól kikalapált delfinjére. Óment látott benne. Arion jutott eszébe, a görög költő, akit a mítosz szerint szelíd delfin vett a hátára a hánykolódó tengeren s vitt

Hitler újabb válasza az angol minisztertanács előtt. Daladier tanácskozásai — A tekintetek Róma felé fordulnak

— Tudósításunk folytatása az elsőoldalról —

Londonból jelentik: Lord Halifax külügyminiszter és Cadogan államtitkár hajnali fél 3 órakor hagyták el a külügyi hivatalt. Halifax kijelentette, hogy az angol minisztertanács szerdán délelőtt ül össze.

Párizsból jelentik (Havas): Daladier miniszterelnök kedden még a késő esti órákban is folytatta a diplomáciai és katonai megbeszéléseket. A francia külügyminisztérium állandóan szoros összeköttetésben áll Londonnal és Varssóval. Francia körök hangoztatják Franciaor-

szág és Anglia álláspontjának azonosságát. A holland királynő és a belga király békekezdemenyvezését Párizsban élénk figyelemmel kísérik és illetékes helyen kijelentették, hogy Franciaország kedvezően válaszolt a lépésre. A közvélemény aggodalommal várja Hitler vezér válaszára és úgy vélik, hogy a helyzet, bár nagyon súlyos, nem reménytelen. A tekintetek Róma felé fordulnak. A francia sajtó arra számít, hogy Mussolini az utolsó pillanatban kezdeményező lépést tesz.

Olasz megítélés szerint a háborus-pártiak úgy Angliában, mint Franciaországban kisebbségben vannak

Londonból jelentik (Reuter): Chamberlain elsőházi beszéde londoni politikai körökben jó hatást tett, mert azt állapítják meg belőle, hogy a beszéd lehetőséget hagyott a nemzetközi viszály békés rendezésére.

A Stefani olasz hírszolgálati iroda diplomáciai szerkesztője részletesen foglalkozik az angol miniszterelnök beszédével. Megjegyzi, hogy az olasz közvélemény egyelőre várakozó álláspontba helyezkedik, mert ismerni kívánja a további fejleményeket és az igazi szándékokat. Több angol lapnak azzal az állításával szemben, hogy Anglia minél több időt akar nyerni a háborus előkészületek számára, a Stefani remélni szeretné, hogy Chamberlain nem engedi magát elsodorni a háborus pártoktól, amelyek ezekben a súlyos órákban is játszanak a háború és a béke gondolatával. Az igazi angol hang nem a háborús uszítóké. A háborút kívánók kisebbségben vannak. Ez a helyzet Franciaországban is. A világ szeme Mussolini felé fordul. Az olasz nép feszülten

figyeli, hogy a demokráta hatalmak vezetői megértik-e népeik igaz érzelmeit.

Litvánia és Svájc intézkedései semlegességük védelmére

Kaunasból jelentik (Radió): Litvánia továbbra is szigorúan kitart semlegességi álláspontja mellett. Bizonyos védelmi intézkedéseket mindamellett életbeléptettek. Ezek közé tartozik a tartalékosok korlátozott számában való behívása. Litvániában a közhangulat nyugodt, de az ország elszántan védekezik függetlensége érdekében.

Berni jelentés szerint a svájci szövetségi tanács rendeltetve fogadott el a semlegesség fenntartását célzó sürgős intézkedéseket.

Szlovákia miniszterelnöke rádió útján kihirdette, hogy országa védelmét a német hadsereg vette át

Pozsonyból jelentik: A szlovák rádióállomások kedden este közölték Tiso rendeletét, mely a következőképpen szól:

Akaratlanul a vendég is odafigyelt a bábelien zajgó diskurzushoz. Polyák, német, hollandus és más északi idiómájú beszéd kavargott itt zagyván a kupák összekocancánál. Az új földrész — villant észébe keserves lelkiállapotban — befogadná tán őt is?

A vita kiélesedett. A vékony kecskelábu asztal megreccsent az ökölepások alatt. Az angolt letorkolták. Valaki mesének tartotta állításait, a polyákok bizonyították a kocsmáros mellett, hogy igen is van Magyarország. A prussusok úgy tudták, hogy a töfök félhold uralma alá került a magyar birodalom s a megmaradt részt a német-római császár kormányozza. Egy rongyos csizmájú bavarus diák, aki Norinbergából került erre a vidékre az apostolok lovain, gót betűs újságlapot húzott elő posztókabátja szakadt béléseiből.

— Ehol ni, a bizonyosság...! Kijul a háboru a törökkel. Gyűlnek már a birodalmi hadak, hogy felszabadítsák Gran várát...

Gran... Hiszen ez Esztergom, az egykori dicsőséges királyi székhely... A vendég nagyot zördülve rugta ki maga alól a széket s egy-két ugrással az ivó végén vitázók közé lépett — azok ijedten ugrottak fel. Az egyik részeg kötődéssel elébe állott, de félkarral odébb taszította:

— Valentinus Balassa de Kékkő vagyok, te nyomorult! kiállt az indulatosan s hevesen nyult az ámuló deák kezében levő újságlap után. — Ide vele fickó, igazat mondassz-e?!

Kitépte a kezéből, belenézett, olvasott belőle néhány sort, majd lecsapta az asztalra. Eleget tudott már! Szeme villámlott, karjába mintha visszatért volna a régi ereje. Étélet-italát otthagya s rohant fel a kvártélyába vezető, csikorgó fagrádieson.

Másnap már nem látták a Danckában és soha többé. Csak a norinbergai újság ismeretlen krónikása írta meg idővel, hogy Esztergom alatt elesett a híres keresztény hős és poéta: Balassa Bálint.

ről. A javaslatot szerdán terjesztik az országgyűlés elé.

Bernből jelentik (Havas): A határőrcsapatokat kedden délelőtt feleskették, majd a csapatok felvonultak és megszállták a határt. A repülőgépközlekedést megtiltották. A külföldről érkező repülőgépek számára külön repülőtereket jelöltek meg. Minden intézkedés megtörtént a határ lezárására.

A német és olasz hajókat visszarendelték

Galatiból jelentik (Timpul): Szombat délután óta a galati kikötőben minden kiviteli és behozatali tevékenység szünetel. A német tengeri és folyami hajók értesítést kaptak, hogy hagyják el a kikötőt. A német hajók nagyrésze a berakodást félbehagyva távozott.

Sulinai jelentés szerint az olasz hajókat, amelyeknek e napokban Galatiba kellett volna érkezniük, útközben táviratilag visszarendelték azzal, hogy minél előbb igyekezzenek olasz kikötőbe érkezni.

Változások az európai repülő járatokban

Bucurestiből jelentik (Timpul): A nemzetközi eseményekre való tekintettel az Air France társaság, amely a Bucuresti—Párizs közötti légi forgalmat lebonyolította, beszüntette járatát. Az Air France utolsó járatát hétfőn végezte Budapestig.

Rómából jelentik (Stefani): Az ideiglenesen szünetelt Amszterdam—Milano légi járatot kedden visszaállították. A német Lufthansa társaság közlése szerint a Berlin—Amszterdam légi járatot is fenntartják. A Svájc—Olaszország közötti légi járat továbbra is változatlanul üzemben marad.

A svéd kormány elrendelte, hogy háború esetén idegen magánrepülőgépeknek nem szabad svéd terület felett átrepülni, vagy svéd területen leszállni.

biztos partra. Ott is állt a kép lepingálva az ivóban, a tratéros úgy mondotta, hogy valami neves hollandus piktor hagyta ott náluk, fizetetlen kontója fejében.

Vajjon, jön-e az ő delfinje és merre viszi?... Belépett. A kópádós szétterpeszkedő helyiség esti órákban különösen teli volt. Hajósok, innen-onnan összeverődött vagánsok, deákok. Városbeli patriciusok, tisztos polgárok nem nagyon akadtak közöttük. Ilyenkor, késő levén, bezárkoztak otthonukba. A füstös szövétnékek reávilágították egynémelyik torzabb ábrázatára. Valóban nem lett volna ezek kellemes a találkozás valamivel hátrább az épület mögött, ahova már nem ér el a lámpa gyér világa. Az új vendég belépésére minimumra elszakadt a zümmögő moraj. Voltak a társaságban olyanok, akik már látták ezt a rejtélyes és hallgatag embert ide betérni és enni, de nem tudtak többet róla, mint amennyit a tömzsi fogadós magyarázott füléhez hajolva egynémely kíváncsikodónak.

— Itt lakik nálam. Előre fizetett a szállásért... Ugy veszem ki kevés szavából és viselkedéséből, hogy nem közrendű, hanem nemes ember... Csakhogy — itt jelentős mezdulatot tett a kezével — valami lehet a füle mögött otthon Hungariában, mert hogy odaváló... Különben az ördög érti... Lovag, hardhoz értő és éjszaka pedig fenn virrasztgat könyvei és írásai mellett...

A végszónál már kaffogó fapapucsban szalad a vendég elé s vitte neki öntányéron az étkeket s a korsót, amelyből habzón kiesordult a méhsér. A társaság pedig tovább polemizált az ismeretlenről. Magyarország, ki hallott róla? Egy sebhelyes kalózképű tengeri medve rázogatta a fejét: nem tud ilyenről, pedig ő már a tengeren túl is megfordult az újvilágban. Az anglius — mert onnan a szigetországból származott — csodálatos történetekbe kezdett mindjárt a fejükön tollat viselő indiánusokkal való harcairól és a kifogyhatatlan gazdagáru aranyországról. A sóvár, kincséhes szemek vércse módra kigyultak.

— A német csapatok bevonultak Szlovákiába, hogy a szlovák hadsereggel és a Hlinka-gárdával együtt megvédjék Szlovákiát a mai katasztrófális időben egy esetleges háborús konfliktus esetén. A német csapatok második otthonra találtak Szlovákiában és a szlovák nemzet csak hálával viszonyozhatja a német katonák Szlovákiába történt bevonulását mert a szlovák állam függetlensége teljesen biztosítva van. Felhívom a szlovák lakosságot, hogy a német hadseregek ezt az önfeláldozó segítségét hálával és szolgálatkészséggel viszonyozza. A közönség álljon a német hadsereg rendelkezésére s bocsásson a német katonák rendelkezésére lovakat, gépkocsikat, élelmiszereket, kocikat és mindent, amire a német hadseregnek szüksége van. Figyelmeztetem a lakosságot, hogy szerdától kezdve Szlovákia területén a közigazgatást a német hadsereg parancsnoka vette át és minden szlovák polgár, aki vétkezik a német rendelkezések ellen, a német hadbíró előtt felel tetteért és a német törvények értelmében büntetettik meg.

A csehek és szlovákok ellentétei a lengyelekkel

Prágából jelentik: A Prágában megjelenő A. Z. című német lap megállapítja, hogy a lengyel-cseh viszony a csehek fáradozása ellenére is állandóan rossz volt, a Teschenért és a Javorináért folyó első összecsapások óta a múlt év őszén bekövetkezett eseményekig, amikor ezek a területek teljes egészükben Lengyelországhoz kerültek és azóta a két nép közötti viszony még jobban elmérgesedett. Ma már valószínűséggé formálódott ez az ék Csehország és Lengyelország között és ez: Teschen, amelyet jogtalanul vettek el és amelyet a cseh szellem és vér szentelt meg. A csehek ezreit üzték ki szülőföldjükről és akik ott maradtak, kínzásokban és üldözételekben részesültek. Teschenről a cseh-németek sohasem mondhatnak le.

Berlinből jelentik: Az Exchange Telegraph felhivatalos jelentése szerint a jablonkai szoros közelében a szlovákok 150 lengyel katonát elfogtak és agyonlőtek.

Húszer nemzet húszer ezer katolikus ifjúmunkásának zarándoklata Rómába

Rómából jelentik: Vasárnap érkeznek meg Rómába a világ minden részéből a katolikus ifjúmunkás egyesületek képviselői, hogy Rómában egy hetet töltve a Szentatya ajkáról buzditó szót halljanak és áldását vigyék haza otthonmaradt társaiknak. A világ érdeklődését ma más események foglalják le. Talán sokan el sem tudnak menni erre az egyhetes találkozóra. Mégis bizni kell ebben, hogy ez a találkozó nem lesz hiábavaló. Húszer nemzetnek több mint húszer ezer képviselője járul hódolattal a közös Atya trónja elé. Amikor olyan nehéz békés találkozóra összehívni a népeket, akkor nagyra kell becsülni a katolikus ifjúmunkások római találkozóját, amelyen egy gondolatban, egy célkitűzésben találkozik húszer nemzet katolikus munkásságának jövő nemzedéke.

Az ifjúsági egyesületek Rómába induló képviselői már hónapok óta készülnek a római zarándoklata. Megható az áldozatkészség, a takarékoság és ötletesség, ami megnyilvánult a munkás fiatalság körében, hogy a zarándoklathoz szükséges összeget előteremthessék. A pompás szervezés után egységesen vezette minden országban ezt

a mozgalmat, úgyhogy ezerszáma jelentkeztek mindenütt a katolikus ifjúmunkások.

Franciaország küldi a legtöbb képviselőt. Itt 200 ezer szervezett katolikus ifjúmunkás 4000 csoportját fogják Rómában képviselni. Belgiumban 100 ezer a szervezett katolikus ifjúmunkások száma 2000 csoporttal. Svájcban 30 ezer, Hollandiából 10 ezer ifjúmunkás képviselteti magát.

Nevezetesebb csoportok jelentkeztek: Angliából, Magyarországból, Írországból, Portugáliából, Francia-Afrikából, Lengyelországból, Jugoszláviából. Nemcsak Európából, hanem a távolabbi világ-részekből is jönnek ifjúmunkás zarándokok Rómába. Kanadából 40 ezer szervezett katolikus ifjúmunkás képviselői jönnek el. Észak- és Délamerika valamennyi államából, Elő-Ázsiából, Indochinából, Kinából is érkeznek zarándokok.

Lehet, hogy az események akadályokat gördítenek a kongresszus megtartása és a zarándokok útja elé, azonban egyelőre az ifjúmunkások felkészülnek erre az útra azzal az elszánással, hogy zarándoklatukkal is a béke, a megértés nagy gondolatát szolgálják.

Királyok és diktátorok kedves filmjei

Az amerikai „Photoplay” című filmszaklapban legutóbb érdekes cikk jelent meg. Érdeklődésre tarthat számot a cikk már csak azért is, mert írója nem kisebb ember, mint Cornelius Vanderbilt, az ismert multimilliárdos, a cikk témája pedig, hogy a királyok és az államférfiak milyen filmeket részesítenek előnyben.

Vanderbiltnek utazásai során többször volt alkalma, hogy királyokkal, népvézerekkel együtt nézzen meg filmeket és ezalkalommal érdekes megfigyeléseket tett arról, hogy kinek ki a kedvenc színésze, témaköre és milyen hatással van rá egy-egy végignézett film.

Igy a windsori herceg és felesége még a mézesetek alatt sem tudták nélkülözni a filmet. Először a „Galahad” filmet nézték meg, majd a „Bátor kapitányok” címűt (mindkettő ment nálunk is) s különösen az utóbbi nyerte meg tetszésüket. Ezzel szemben az angol királyi pár legszívesebben a Ginger Rogers, Fred Astaire filmeket vetítetteti magának a Buckingham-palotai moziban. Közvetlenül a koronázást megelőző napon is időt szakítottak maguknak, hogy megnézzék a „Felhívás a táncra” című filmjüket.

Az angol királyi pár gyermekei a színes rajzos filmeket kedvelik, de ízlésük nem azonos. Erzsébet trónörökös-főhercegnő a Merry Melodie szériát kedveli, míg húga, Margit, a Micky-Mous-filmeket részesíti előnyben.

Sztalin a Chaplin-filmeket szereti.

Sztalinról nem tud sokat mondani Vanderbilt, mert, mint írja, az orosz államfő nemigen hajlandó kedvenc amerikai filmjeiről nyilatkozni. Sztalin mellett iltem, amikor végignézte a „Private Lives” (Magánélet) című filmet, de arca mindvégig mozdulatlan maradt. Csak a „Modern Idők”-nél vettem észre, hogy kétizben gyengén elmosolyodott.

Igaz, hogy ez a film nagyon megnyerte az oroszok tetszését, az egyik moszkvai moziban heteken át éjjel-nappal megszakítás nélkül futott a „Modern Idők.”

Ezzel szemben Franco generálisról megállapíthatom, hogy a gangster-filmeket kedveli különösen. 1937. egyik éjszakáján, miközben időnként a városban bombák robbantak, a diktátorral együtt

néztem meg Garry Cooper „Nagyvárosi utcák” c. gangster-filmjét. — Gyakran előfordult, hogy nem tudtuk: most az utcáról, vagy a vásznonról hangzhatnak-e döbbenések.

A dán király a vígjátékok híve.

Dánia királya, Krisztián egyszer elképesztette egész udvarát azzal, hogy akkor, amikor az egész ország ezüstszlakodalmát ünnepelte, ő egy Piny-Ponty-vígjátékot nézett végig. De Garry Cooper is belopózott a király szívébe, vidám filmjével, a „Különc Mr. Deeds”-szel.

Az elhunyt Atatürk Kemál nagy híve volt az amerikai filmeknek és azokat komoly előnyben részesítette. Törökországban, Isztambulban és Ankarában olyan modern filmszínházak vannak, amelyek méltán vetekednek az amerikaiakkal.

De tévedés lenne azt hinni, hogy Csang-Kai-Sek nem szereti a filmművészetet. Vele együtt néztem végig Deanne Durbin kedves filmjét, a „Három édes kislány”-t. A fiatal gyermeklány kristálytisza hangja nagy hatást tett a sárga tábornokra.

A japán királyi család is végignézt minden jó amerikai filmet. Ezek különben Japán számára speciális kópiákban jelennek meg. Japánban azok a filmek a legnépszerűbbek, amelyek a tisztasági életet magasztalják.

Lebruntól — Rooseveltig.

Párizsban tartózkodásom alkalmával úgy tapasztaltam, hogy Lebrunnak nincs türelme végignézni egy filmet a mozgóképszínházak valamelyikében, de minden pénteken feleségével együtt szívesen néz végig egy jó filmet az Elysée-palotában. Delbos, volt francia külügyminiszter Shirley Templek nagy rajongója, Herriot viszont nem hagy ki egyetlen Chaplin-filmet sem.

Nagy filmbarát Gusztáv svéd király is, aki tekintet átlag négy német filmet néz végig.

Roosevelt igen gyakran ad dinét a híresebb filmesillagok tiszteletére. Az amerikai elnök bár nagy filmbarát, kedvenc színésze, vagy témaköre nincs, amint ő mondja: kedvence a jó film. Ezzel szemben Rooseveltnél asszony Shirley Temple-t látja legszívesebben a vásznon.

Ezeket írja Vanderbilt, tapasztalatai alapján.

* A cukorbetegség és a köszvény kezelésében reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet javítja a gyomor és a belek működését. Kérdezze meg orvosát.

Szeptember elején ül össze az erdélyi római katolikus egyház és az állam közötti vitáskérdések tárgyalására kiküldött bizottság

Bucurestiből jelentik: Szeptember elején a kisebbségi minisztérium helyiségében vegyes bizottság ül össze, hogy a román állam és az erdélyi katolikus egyház között függőben lévő valamennyi vitás kérdést vizsgálat tárgyává tegye és azokban megoldást találjon. A vegyes bizottság tagjai az állam részéről dr. Lucian Borcea, a nagyszabeni ügyvédi kamara dékánja és dr. I. Coroiu, a brassói ügyvédi kamara dékánja. A római katolikus egyház és az erdélyi római katolikus státus intézményei részéről pedig dr. Durcovici kanonok, a bucarestii érsek helynöke és dr. Gyárfás Elemér szenátor, ügyvéd, a római katolikus státus világi elnöke. A bizottság titkára dr. Iacob Lazar tanár.

Szeptember 9-én kezdődnek a középiskolákban a tanítások

Kolozsvárról jelentik: A lapokban az a hír jelent meg, hogy a nemzetnevelésügyi minisztérium az idei tanév megkezdését szeptember 18-ra halasztotta. Ezzel szemben a kolozsvári Tribuna most közli Teodor Neş tanügyi vezérfelügyelő nyilatkozatát, amely szerint a középiskolákban mindenütt a törvény által meghatározott időben, szeptember 9-én kezdődik meg a tanítás. A növendékeknek tehát ezen a napon meg kell jelenniük iskoláikban.

Ehhez az értesüléshez hozzáfűzhetjük, hogy a nagyváradi középiskolák igazgatóságaihoz is megérkezett a nemzetnevelésügyi minisztérium rendelete, amelynek értelmében a középiskolákban szeptember 9-én kezdődik a tanítás.

Az ingatlanok adás-vételi és a bérleti szerződéséhez kérni kell a minisztérium jóváhagyását

A nagyváradi Háztulajdonosok Szövetségének tájékoztatója

A katonai zónák felállításáról szóló törvény és végrehajtási utasítás rendelkezései szerint a katonai zónák területén megkötött ingatlan adásvételi és bérleti szerződések csak akkor érvényesek, ha ezeket a szerződéseket a Nemzetvédelmi és a Légügyi miniszterek jóváhagyták.

Az ilyen szerződéseket tehát a most említett minisztériumokhoz kell jóváhagyás végett felterjeszteni.

Ismerve azokat a nehézségeket, amelyek a bérleti szerződés jóváhagyásával kapcsolatban felmerülhetnek és amelyek ekként a lakások eddigi szabad forgalmát megnehezítik, a polgármesteri hivatalhoz fordultunk a részletes utasítások megszerzése és a jóváhagyás kiszöklésének megkönnyítése végett.

A polgármesteri hivatal ismételt eljárásaink folytán minden irányban tájékozódott is, de mert eddig a kért felvilágosításokat nem kapta meg, szükségesnek tartjuk felhívni az összes háztulajdonosok figyelmét arra, hogy megkötendő adásvételi és bérleti szerződéseiket a nevezett minisztériumokhoz terjesszék fel jóváhagyás végett.

A kérvényt a minisztériumok jogügyi osztályához kell intézni. Fel kell tüntetni benne a szerződő fél nevét és a szerződés feltételeit. Leghelyesebb, ha becsatolják a szerződés egyszerű másolatát, mely minden tekintetben tájékoztatót nyújt.

További felvilágosítást tagjaink irodáinkban díjmentesen nyerhetnek.

Zsákok, cséplőponyvák, locsolótömlők,
hevederek, kötélárúk, zsinegek, kárpitos kellékek, lópokrócok és kocsi-takarók legolcsóbb bevásárlási forrása

JUTEX Oradea, Piața Mihai Viteazul.

Telefon: 17-23

Erdélyi sorskérdéseink a Múzeum Egyesület Gyergyó- szentmiklósi vándorgyűlésén

Gyergyószentmiklós, augusztus hó.

Az Erdélyi Múzeum Egyesület 16-ik vándorgyűlése első napjának délutánján, az első előadó P. Lukács Manszvét, ferences atya, Erdély közszeretben álló népszónoka volt. Nem is választhatott volna jobb anyagot, mint amelyet *Küzdelem az alkohol ellen* címen magának kifizőtt. Tény az, hogy a mai ideges, bizonytalan, küzdelmes életsorsoknak szinte melegágya az alkoholizmus, mely ideig-óráig bódulatot nyújt a jelen bántalmi és keserűségei ellen, hogy aztán annál tökéletesebb pusztítást végezzen emberben, családban és így végeredményben a fajban, népben és nemzetben.

Nyelvünk szépségei

A délután második előadója Molter Károly tanár és író volt. *Nyelvünk szépségei* címen értekezett, megállapítva, hogy hiába vagyunk magyarok és írunk, olvasunk magyarul: mégsem tudunk magyarul — helyesen írni. Az igen szellemes és a mostani nemzedék szempontjából rendkívül fontosságu előadás anyagának ismertetése annyira csevegésszerű volt és olyan ad hoc példákkal és megállapításokkal volt felépítve, hogy annak tartalmi ismertetése hiábavaló kísérlet volna. A közönség, melyet P. Lukács Manszvét nagyszerű előadása mélyen gondolkodóba ejtett: valósággal felüdült a könnyű, mesteri előadásban feltalált mondanivalók sokszínűségén. A közönség melegen üdvözölte az író.

Nagyszerű élmény következett ezután: Bálint Ákos ig. tanító, neves zenéíró *Gyilkostói szonáta* című pompás művének bemutatására került sor. Ez a 25 percig tartó és a Gyilkostó keletkezését csodás aláfestésekkel érzékeltető mű olyan mesteri hangszerelésre, szövegyszerkezésre vall, mely akármelyik közismert szerzőnek dicséretére szolgált volna. A közönség, mely kiszorult az Ipartestület nagyterméből az udvarra is, mélyszéges esendben hallgatta a hegyek vajadását, ézengést, dongókar színezését hűen érzékeltető énekkar előadását, melyet aztán szünni nem akaró tapsal jutalmazott. Az énekkart a szerző vezényelte.

Dr. Gergely Jenő előadásának, közbejött akadályok miatt történt elmaradása után dr. Koleszár László kolozsvári főorvos tartott előadást *Az alkati az egyén életében* címen. Tekintettel a nagyszámu közönségre, melyben előfordult a város lakosságának minden rétege: előadó népies formában ismertette előadása anyagát. Végtelen tanulságos és népszerű előadásában azt igyekezett tudományos adatokkal alátámasztva megismertetni a néppel, hogy az alkati és az ezen megforduló munkakészséget, hőmérséklet, éghajlat, táplálkozás és még igen sok körülmény határozza meg. Pontos és kipróbált adatokkal bizonyította be, hogy a magyar nép mai életszínvonalának emelkedettsége, tisztaság és rendszeretete teszi azt a munkaeredményt, mely sokszor bámulatbaejti az

idegeneket is. Ilyen silány, köves talajon, mint a Székelyföld is, a székelyek erőfeszítése, példátlanul nehéz munkával ki tudják hozni azt, ami családnak és más kiadásoknak fedezésére

Az erdélyi néplélek színpompás megnyilatkozása: székely balladaest

Este a Dácia nagytermében nagyszabásu *Székely Ballada-estélyt* rendezett a dr. Gaál Alajos orvos és dr. Csiby Andor ny. városi tanácsos vezetése alatt álló rendezőbizottság. A termet zúfolásig megtöltötte a közönség, úgy-hogy sokan nem vehettek részt az előadáson. A Királyhymusz elhangzása után Molnár János nótaszerző, zenekarvezető irányításával nyitányt játszott a helyi, gazdálkodókból alakult fúvószenekar. Olyan fegyelméletten, ügyességgel és összhanggal, hogy minden elismerést megérdemel. Meglátszott, hogy a karmesterség mesterei kezekben van. Utána Csiky Alizka, Mátyás Évike, Lázár Annuci, Gaál Katinka, Páll Jucika és Gyarmathy Babi, valamint Hoffmann Ferenc szereplésével bemutatásra került *Egyszer egy királyfi...* c. népballada. Olyan csodálatos szép, zengő melodikában énekeltek a szereplők a balladát, hogy a közönség alig tudott betelni velük. Nyárádménti, marosszéki népdalokat énekeltek igen nagy hatással *Schüle K.*, mely után székely aratótáncot mutattak be Miklóssy Évike, Salamon Gizike, Lázár Annuci, Puskás Márta, Gaál Katinka, Csiky Alizka, Kercső Sándor,

szükséges. Feltétlenül szükség van azonban a mezőgazdasági ismeretek gyarapítására is, mely szintén egyik célja az E. M. E.-nek.

Majd Vákár Józsefnek, az örmény szertartásu katolikus egyház plébánosának, pápai kamarásnak előadása következett *A gyergyószentmiklósi római katolikus és örmény katolikus templomok története* címén. Kimutatta a gyergyóiak közszeretben álló plébánosa és minden közügy igaz pártolója, hogy a két katolikus templom eredete visszanyúlik az ősfoglalásos időkbe. Az örmény katolikus templom annak idején még a római katolikusok birtokában volt és azt a testvéri szeretet és vallásos érzés hatása alatt adták át örmény katolikus testvéreiknek.

Bálint Barna, Ferenczy Lajos, Zárug Béla, Miklóssy Gabi és Hegyessy János. Tánccsámaikat meg kellett ismételnők. Igen határos szám volt a Bálint Barna vezényletével előadott ballada-sorozat, melyben a Kolping Legény- és Ifjúsági Leányegylet énekkara remekelt.

Majd dr. Csiby Andor ny. városi tanácsos, a rendezőbizottság titkárnak énekszámát következett a református templomi énekkar kíséretével, melyhez a zenét Polgár József szerzette. A határos énekszám után háromszéki népdalokat énekelte saját kíséretével, cigányzene közreműködésével Korody Ferenc. Négyzben kellett ráadását adnia a közönségnek. Ezután a *Vársárfia* c. ballada megjelenítésére került sor, melynek szereplői Karácsony Margitka és Zárug János komoly művészi készségről tettek tanúságot. Fellépett még műsoron kívül a kis Szóls Zsuzsika, az alig tízéves székelyruhas kislány is, aki a maga által, saját falujában gyűjtött népballadából adott elő csodálatosan szép tiszta hangon, angyali ártatlansággal. Igen nagy sikert ért el.

Az előadás végével tánctulajás következett.

A második nap nagyszabásu előadássorozata

Hétfőn délelőtt 10 órakor az első előadó, a vándorgyűlés második napján Bálint Vilmos csikszenttamási plébános volt. A faluéletet erkölcsi és társadalmi felfogásában kiválóan ismerő Bálint plébános a *Kaftán kazulák* címen tartott előadást.

— A csikszenttamási plébánia Domus historiájában Dobos Mihály írta be 1760-ban, hogy ott egy kaftánból készült kazula, miseruha van — mondta egyebek közt az előadó. — Későbbi leltárakban sehol sincs megemlítve a kaftánból készült kazula. Az 1799. évi kimutatásban, Böjthi Antal exjezsuita ajándékai között van egy szép arany-közepű kazula, melynek roncsai 1924-ben előkerültek. — Szakértők vizsgálatát kéri az előadó, hogy állapítsák meg, nem eze az 1760-ban bejegyzett kaftán-kazula. Azután felveti a gondolatot: vajjon nincs-e templomi ruháink között Erdélyben még nagyon sok olyan, melyet török kaftánból készítettek? Ezeket fel kell kutatni és nyilvántartásba venni, hogy ismerjük meg őket.

Utána dr. Kelemen László kolozsvári főorvos előadása következett *Az öregedés problémája* címen. Többi között a következőket mondotta:

— Metschnikoff betegség-elméletével szemben ma az öregedést élettani folyamatnak tartjuk, melynek előkészítése a szervezet minden sejtjében folyik a bomlástermékek felhalmozódásával, a

sejtek kopásával, elhasználódásával, míg végül a test elég, elsovad, a lélek kifárad s az élet megszűnik.

— Az öregedés megnyilvánulása a regulatiók, a szervek és sejtek működés-képességének általános csökkenéséből s a reaktiok lanyhulásából állanak. Képet pedig az arányosság hiánya, ezzel az egyén átalakulása s a szervek működései közti harmóniának felbomlása jellemzi.

— Az elmulás elleni küzdelem egyre nehezebbé válik s sem a belső elváltozásu mirigyek ismeretének haladása, sem Voronoff átültetései nem váltották valóra az élet tetszőleges meghosszabbítására irányuló törekvéseket. Ezt bizonyítják az amerikai életbiztosítók statisztikai is, melyek szerint az 50 év előttiik gyarapodnak ugyan, de azok, akik ezt a kort elérik, ma sem számíthatnak további 20 évnél hosszabb életre, csak-úgy, ahogy nem számíthatnak abban az időben, amint az 50 év előttiik halálózása a mai-nál lényegesen nagyobb volt.

— A társadalom szempontjából az öregedésnek az a jelentősége, hogy a jövőben egyre nő a korai sirtól megmentett életék aránya, mely az öregek gyarapodásához s a társadalom szemlissé válásához vezet. Az egyén szempontjából az öregedés jelentősége annak terheiben áll s a társadalomra, a közjévkra és az államra annál súlyosabban nehezedő feladat, mennél tökéletlenebb a gondoskodás annak lehetőségére felől, hogy az embernek öreg korát emberhez méltó élet előzze meg.

Albrecht Dezső előadása a társadalmi közösség alapjairól

Dr. Albrecht Dezső *A társadalmi közösség alapjai* címen adott elő. Végtelen időszerű és tartalmas megállapításával igen nagy sikert aratott.

— A társadalomtudomány kétfajta társadalmi közösséget ismer s ezeket újabbban élesen elválasztják egymástól. Az elválasztás, megkülönböztetés alapja egyfelől a célszerűség, másfelől a keletkezés. Így megkülönböztetnek egyéni vagy mesterséges és többcélu vagy organikus alakulatokat. Az előbbiek mesterséges társadal-

mi egységek, melyeknek különleges, meghatározott céljuk van s rendszeren társulás útján jönnek létre, mint pl. az üzleti vállalkozások, klubok, egyesületek, stb. Különösen a modern kapitalista rendszer termelte ki töménytelen mennyiségben ezeket az alakulatokat, melyekben már nem az ember ősi életfenntartási ösztöne érvényesül, hanem a többtermelésre törekvő racionalizált célakarat. Bennük nem az organikus céltudatosság, hanem a munkavégzés célja uralkodik. Rugalmasságuk gyenge, törékenységük szembetűnő.

— Az organikus társadalmi egységek, mint

Rusznay Gyula:

FALUVÉDELEM

Amatorkötésben 65 Lei és portó

Krisztus és a falu problémáit mutatja be nagy hozzáértéssel, szeretettel és segíteni akarással az elhivatott falukutató

amilyen a család, a törzs, egyház, nemzet, ezzel szemben többcélúak: a bennelévők minden irányú szükségleteinek kielégítésére irányulnak. A célokat nem tagjai szabják meg, hanem ellenkezőleg ők állanak készen az időszéri célok véghezvitelére. Egy családhoz vagy egy nemzethez való tartozás minden irányban lekötí az egyént: teljes szolidaritást követel. Ez a szolidaritás nem mesterséges, nemcsak bizonyos akció véghezvitelére köttetik ki, hanem születés óta fennálló. A mesterséges társadalmi közösségekbe a tagok felvételnek vagy beszervezetnek, az organikus közösségekbe beleszületnek. Ezek a közösségek, éppen mivel az ember legelsőbb önfenntartási ösztönéből születtek, hallatlanul rugalmasak: a legnagyobb történelmi viharokat átvészelik és alapformáik annyira évezredekre nyulnak vissza, hogy a legkisebb időegység számukra egy emberöltő.

— Az emberiség ma mindinkább fordul vissza az ősi, állandó társadalmi és gazdasági formák felé. Visszaforul, mert nemcsak látai, hanem éreznie is kellett azt a veszélyt, melyet a jól bevált társadalmi formák elvetése jelentett. Éreznie kellett, hogy racionalizmussal nem lehet pótolni azt az állandóságot és biztonságot, mely a hagyományok tiszteltetéséből folyt; nem lehet pótolni azt az egyensúlyi állapotot, mely az egyént a közösségben elhelyezte; nem lehet pótolni a lelki, szellemi és kulturális élet bensőségét, mely az egyén számára a lélek harmóniáját biztosította a melyet racionalizmusnak a világi és gazdasági javak iránti egyoldalú érdeklődése szinte teljesen kiolt.

— Visszaforul tehát az ember és kezdi becsülni azokat az organikus társadalmi közösségeket, melyek nem felépítmények a társadalom testén, hanem alapépítmények, melyek az ember legelsőbb életigényeit hivatván kielégíteni, az évezredek alatt csak állandósultak és formaikban kifejeződtek.

— Ilyen és a legelsőbb, valóban alapsejtnek mondható organikus társadalmi közösség a család. A családon nem lehet alábbzállni, mert az egyén már nem társadalombiológiai egység. Nem lehet ugyanis egység az, ami az élő társadalomban önmagában élő nem fordul. A tulhajtott individualista felfogás az egyént tekintette végső egységnek s ezáltal a valóban egységként felfogható családot figyelmen kívül hagyta, ezzel pedig a társadalom életképességét csökkentette.

— Az egyre inkább önállóul társadalomtudomány kezd elvetni azt a Platónól szinte napjainkig terjedő felfogást, mely a társadalmat, mint óriás egyént kezelte és vizsgálta. A társadalom egyénékből áll, de nem azonos az egyénekkel. Életének külön törvényszerűségei vannak, melyek vizsgálhatók ugyan a biológia módszereivel, de nem magyarázhatók meg vele. A külön törvényszerűségek kutatásának az elmúlt kor nem kedvezett, pedig a társadalmi közösség életét, fejlődését és hanyatlását nem értjük meg, hiába ismerjük a benne lévő egyédekét külön-külön. Gazdasági és élettani viszonyai vizsgálatából sem érthető, mert ezek befolyásolnak ugyan egy társadalmi közösséget, de nem ezek határozzák meg.

— A társadalmi közösség lelki valóság. Jellegző jevei: tagjai beleszületnek a közösségbe, ez a közösség egyetemes, mert az egyén egész életére kihát és végül kizárólagos, mert tagjaitól teljes szolidaritást követel. A társadalmi közösség alapjai is lelkiek és épp ezért állandóak, változatlanok. Egy közösség sem állhat fenn, ha tagjait át nem hatja a közösséghez való tartozás tudata és az együttérzés. A közösség állandóságát a hagyományok biztosítják. A közösségi tudatot és érzést a nevelés fejleszti.

— Az előadó ezután Makkai Sándort idézte, a legerősebb két társadalmi közösséget: a családot és a nemzetet, mint egy testnek két tagját, együtt vette vizsgálat alá, mert a magyar gondolkodás szerint a nemzet egy nagy család.

— Itt Gyergyóban, a székely hagyományok városában bizonyítani sem kell, hogy az eredeti magyar szerkezeti formát legtovább őrző székelységben a család, a nemzetség és a nemzet egyazon fogalom különböző körű meghatározását jelentette. A székelységnek úgy hadi, mint közigazgatási szervezetének sejtmagja a család volt, a tisztségeket a családok felváltva viselték. Ez az erős családi érzület adta meg nemcsak a magyar társasérintkezésnek, hanem a magyar közéletnek is erős patriarchális jellegét. Ezt a patriarchális rendszert a mai nemzedék már inkább csak kinövéséről, az urambányaműködés és a családi politika oldaláról ismeri. Pedig a magyarságot a történelem viharaiiban erős családi érzése, az erre épülő közvetlen patriarchális rendszer s ebből a közvetlenségéből folyó biztonság tartotta meg. Az angolnak az ő háza a vára volt, a magyarnak a ház és a család művelődést, műveltséget és megpihenést jelentett. A tudomány és a fegyver nemcsak Bethlen Gábornak volt egyik kedves jelmondata, hanem jóformán minden magyarnak. A kard és a könyv a magyar örök kísérője. Az olasz reneszánsz által kitermelt udvari ember a magyar földön végvári vitézzé alakult, aki bár életét mindennap kockáztatva, a tudománynak és a költészetnek maradványát megőrizte, mint Zrínyi Miklós és Balassa Bálint. És a Zrínyi Miklósok és Ba-

lassa Bálintoknak méltó társai, a Zrínyi Ilonák, Lőránffy Zsuzsánnák, árva Bethlen Katák, akik nemcsak hogy hadba menő uruk helyett a gazdálkodás nehéz gondját viselték, de idejük maradt arra, hogy kulturát terjesszenek, neveljenek és a szépről és jóról mindennapos tanúbizonyságot tegyenek.

— Ha ezeket nézzük, valóban áll a tétel: a nemzet olyan, amilyen a család és amikor a magyar család egészséges, bensőséges és erős volt, erős volt maga a nemzet is, mert ezt az erősséget nem külső nagyságában kell nézni, hanem abban, hogy a nagy nyomásnak milyen erővel tudott ellentállni.

— Felvethetem ezek után a kérdést: milyen a mai magyar család? Őrzi-e szellemében és szerkezetében a régi hagyományokat, vára-e az igazi magyar művelődésnek, hordozója-e a nemzeti szellemnek, záloga-e a jövőnknek? Meg tud-e felelni mai formájában annak a hivatásának, hogy öntudatos, kötelességüket tudó és felelősséget hordozó férfiakat és a család keretét mély tartalommal kitöltő nőket neveljen?

— S ha ezekre a kérdésekre nem tudunk igennel felelni, úgy emiatt nem elsősorban a magyar társadalom felelős. Mert az erdélyi magyarság talán legtovább állt ellen a családot felbontó törekvéseknek és legtovább őrizte és őriz ma is azokat az egészen magyar hagyományokat, melyek a családra különleges feladatokat ruháznak.

— Előadó ezután azt vázolta, hogy a kapitalista rend hogyan bontotta fel a családi élet régi egységét. Ez a rend az embert kiforgatta emberi méltóságából, eszközzé süllyesztette a tárgyi javak szolgálatában. Az élet egymástól független részterületekre bomlott, mérték és erkölcs alapja a tárgyi haszon lett; a közös emberi jóllét és boldogulás célja és tudata elmosódott. Racionalizmusának következményeként a végtelben

való mozgás a túlzás és szélsőséges irányzat nyert polgárjogot, mely ugy erkölcsi téren, mint a gazdasági világban tullepte az erkölcs és jog határait és elpusztította a természetes szociális érzéket.

— A magyar család, bár természetes ösztönrel állt ellen ezeknek a törekvéseknek, mégis öntudatlansága folytán a legmérgezőbb kórokozókat engedte magához közel férködni. Így magyar családok asztalán ma sem az igazi magyar műveltség fénylő dokumentumait találjuk, hanem félpengős regényeket és Színházi Magazinokat, melyek ma is egy olyan életformának vernek hírt, mely a magyar életformától teljesen idegen. A magyar életforma ugyanis nem nyegleség, hanem állandó harc a műveltségért, a megmaradásért. A magyar — épp azért, mivel erős egyéniség — mindig a közösségben élt és életét addig tartotta hasznosnak, míg abból a közösségre gazdagodás, erősbödés származott.

— Abból a megállapításból, hogy a család a nemzetnek csak egy szűkebbköri, de azonos lényegű meghatározója, következik, hogy a családi nevelésben tudatosítani kell azt, hogy a család és nemzet egy: a család tehát nem önmagáért való, hanem része a nemzetnek. Ezért tehát a magyar családi otthon nem az egyén vára, hanem a nemzet vára.

— S mivel a nemzet vára, nem zárhatja be kapuját a nemzeti eszellel előtt, hanem ellenkezőleg, épp azt kell szolgálnia és ápolnia.

— A szellem egyben magatartás is és a családi nevelés lényege nem lehet más, mint a közösségért való természetes és tudatos odaadásra való nevelés.

— Tavaszgyőző Sándor hasonlóan hasonlata szerint az ember csak a kereszt által érthető. Épp így a magyar nemzet értelme, ereje és biztosítéka nem lehet más, csak a család. A család, mely a kereszt jegyében él.

A székely népdal és egyházi ének fejlődése

Egyik kimagasló száma volt a délelőtti előadássorozatnak *Bálint* Ákos igazgató-tanító-kántornak *A székely népdal és egyházi ének fejlődése* című előadása.

— Gyönyörű és terjedelmes kettős témakört dolgozott fel a székely ruhában megjelent előadó az ősi székely nótáról és egyházi énekekről. Ezek forrásától végigvezette a hallgatóságot *nótaszó* mellett a különböző századokon, kifejtve az eredeti ősi székely népdal jellegzetes vonásait, ismeretető jeleit. Az egyházi ének fejlődését is — bár röviden, de — jelkesen és szakszerűen fejtegette, kihangsúlyozva a csiki vonatkozású dolgokat.

Bájosok voltak a saját és mások gyűjtése nyomán elénekelt izzig-vérig székely motívumokat visszatükröző ősi dalai, melyeket oly ritkán hall az ember, de egyszerű, keserűen melódijával megragadják az ember lelkét.

— Ugyancsak jól megválasztott példákkal mutatta be a székely népdalra való hatását a kuruc nótáknak, magyar népdalnak. A magyar történelem eseményeit is elvonultatja szeméink előtt székely dalaiban, melyek ősi zamatukkal, kifejező erejükkel egészen lebilincseltek a hallgatóság figyelmét. Látszik, hogy az előadó rajongója, szerelmese ez ősi értékeknek, népdalgöngyöknek.

— Bepillantást engedett a népdal fejlődési

menetében, elősorolva a legrégebbi irott emlékeinket, kódexeket és régi nyomtatott kiadványokat. Hálával emlékezett meg a népdalok értékét felismerő és azokat összegyűjtő s művésziesen feldolgozó Kodály, Bartók, Lajtha és mások gyűjtéséről s nem feledkezett meg Domokos Pál Péter faredőzéséről sem, ki e kor-irodalom és a székely ősi táncok felelevenítése, terjesztése körül is elismerésre méltó munkát végzett. Mindenben aláírjuk előadónak ama óhaját, hogy tényleg csokorba keltsz szedni az ősi vadvirágokat és hangjegyezve kiadni, hogy ismerje meg újra a székely az ő sajátos és érdekes eredeti népdalait. Ezt az előadó maga is megtehetné, kinek sok mutatós kardsalát hallottuk már a pódiumon, dalárdája által előadva. Csak a tanítói szerénységet kissé háttérbe kellene szorítania önmagában és nekünk, erdélyi magyarságnak a buzdító, segítő szerepét kellene vállalnunk.

Miután dr *Pataki* Jenő előadása közbejött akadályok miatt elmaradt, ezzel a délelőtti előadássorozat véget ért.

Délután 2 órakor, a nyilvánosság kizárásával, szakvita indult meg az E. M. E. orvosi kara részéről az abortus kérdéssről, melyen a papokon kívül más nem vehetett részt.

Albert István.

A svájci népviseletek ünnepét tartották meg Zürichben előkelő közönség előtt. Ez a kép akkor készült, amikor Giuseppe Motta szövetségi kancellár apai csókkal üdvözölte a waadföldi résztvevőt.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postafelraképkénti csekkszámánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt kélő szél, keleten tulnyomóan derült idő, nyugaton felhő átvonulások, néhány helyen záporosó, a hőmérséklet alig változik.

ELŐADÁSOK KEZDETE A TEMESVÁRI
TEOLÓGIAI FŐISKOLÁN. Temesvár, Sajtó tud. A teológiai főiskola a tanévet szeptember 16-án kezdik meg ünnepélyes Veni sancte-val. Közvetlenül ezután az előadások is kezdetüket veszik.

MEGNYILT
a Katolikus Kör
ujjonnan átalakított étterme. Elsőrangú
ételek. Fajtisza kágyai bor, mérsékelt
árak. Pontos és figyelmes kiszolgálás.
Kiváló tisztelettel
Sarkadi és Szenkovits

Hétfőn dönt a törvényszék Vaiszlovich Emil szabadlábrahelyezése ügyében. Nagyvárad. Sajtó tud. Nemrégiben megintuk, hogy Vaiszlovich Emil, aki ismertes politikai ügyében másfélévi börtönbüntetését a nagyváradai fogházban tölti, beadvánnyal fordult a bírósághoz és hátralevő büntetésének elengedését kérte. A törvényszék szüneti tanácsa, Balogh Péter elnökletével a tegnapi tárgyalást ismét elhalasztotta. A halasztásnak az az oka, hogy a börtönfelügyelőség, amelynek tagjai dr. Kálnay Andor törvényszéki tanácselnök, Ceuca börtönigazgató, dr. D. Berariu törvényszéki orvos, Stancu tanító és a börtön papja, csak részben írták alá a véleményezést. Ugyanis ez a bizottság véleményezi az esetleges szabadlábrahelyezést. Miatán azonban az ötös bizottság két tagja még nem jegyezte alá ezt az okiratot, a Balog tanács, annak kiegészítése céljából szeptember 4-re halasztotta Vaiszlovich Emil szabadlábra való helyezésének kérdésének újabb tárgyalását.

SÜLYOS SZABÁLYTALANSÁGOKKAL VÁDOLJAK A MAROSVÁSÁRHELYI ÁLLAMI KÓRHÁZ GAZDASÁGI VEZETŐJÉT. Marosvásárhely. Sajtó tud. Dobra Nicolae állami kórházi tisztviselő írásos feljelentést adott be a közegészségügyi minisztériumnak, melyben súlyos szabálytalanságok elkövetésével vádolta meg Nicoară Stéfánt, az állami kórház gazdasági hivatalának főnökét. A miniszter a feljelentés következtében elrendelte a vizsgálatot, melynek lefolytatására Neagu minisztériumi főellenőrt küldték ki. Egyidejűleg utasította a minisztérium a nagyszabedényi állami kórházi kerületi felügyelőre, hogy küldjék ki Stoichita kerületi főfelügyelő, könyvszakértőt a minisztériumi kiküldött támogatására, hogy közösen ejtsék meg a legszigorúbb vizsgálatot. A feljelentés szerint a kórházi főgondnok megrovíditotta a betegeket, összejátszva a kórház hús- és fűszerszállítóival, de a feljelentés szerint az állam is tetemes kárt szenvedett a már évek során át üzött családok révén. A vizsgálat fog fényt árítani a feljelentés adataira.

Szőlőtulajdonosok figyelmébe. Déva Sajtó tud. A pénzügyminiszter legújabb rendelete értelmében mindazok a szőlőtermelők, akiknél az ellenőrző közegek elfolyása vagy hazibisznút folytatás a borkészletnél hiányt állapítanak meg, a hiány utáni taxát a 2 hektár, vagy annál nagyobb területű tulajdonosok azonnal, a kisebb területű tulajdonosok november 1-ig kötelesek megfizetni.

Vonat és tehergépkocsi karambolja. Szatmár. Sajtó tud. Súlyos és csaknem vezetékesé vált szerencsétlenség történt Sarköz határában. Az országut itt keresztezi a bikszadi keskenyvágány vasútvonal sineit. Mivel a CFR csak most épített ide sorompókat, a kereszteződésnél, ahol a látást a fák lombjai is akadályozzák, már több súlyos szerencsétlenség történt. Tegnap egy tehergépkocsi teljes sebességgel a vasúti sínekre hajtott. A kocsi vezetője nem vette észre a leeresztett sorompót, amelyet a gépkocsi áttört. Abban a pillanatban érkezett oda a vonat, amely a gépkocsi elejét elkapta és magával sodorta. A gépkocsi eleje teljesen összetört. Sebesülés szerencsére nem történt.

MÉLTÁNYOS KÖNNYÍTÉST KAPNAK A TÖTTELEKIEK A KÖZSÉGI TERHEK-ALÓL. Nagyvárad. Sajtó tud. Georgescu ezredes, vármegyeifőnök előtt tegnap megjelent dr. Soós István orsz. képviselő és több biharmegyei község panaszát tette szóvá. Ismertette, hogy Nagyszalontán a cenzurát túlszigorúan alkalmazzák és a magyar helységnevek használatát még mindig nem engedik meg. A prefektus azonnal jelentést kért Avram Nicolae vármegyei vezérbíróktól és megígérte, hogy a panasz ügyében kedvezően intézkedik. Hasonlóképpen sürgette dr. Soós István a jég- és tűzkárt szenvedett Tótteliek község kérésének elintézését, amelynek lakói azt kérték, hogy a teherbíráson felül megállapított községi terheken enyhítsenek. A megyefőnök közölte, hogy a tótteliek kérését kiadta Jurca szalárdi főszolgabírónak részletes jelentéssel végett és a beérkező főszolgabírói jelentés alapján fog majd nyilatkozni a tótteliek községi terheiről. Végtül egyes élesdi panaszokat tett szóvá dr. Soós István a megyefőnök előtt, aki a bejelentéseket tudomásul vette.

Tüntetés a község Nagyványa rossz mizigépe ellen. Sajtó tud. Nem mindennapi jelenetek játszódtak le tegnap este a nagyványai mozgóképszínházban. A község az előadás megkezdése után arra figyelte fel, hogy a szereplők csak a szájukat mozgatják a képen, de egyetlen hangot sem adnak ki. Ezt a hibát a rossz vetítógép okozta, amely miatt már sokat boeszankodtak a bányaváros mozgóképszínházának látogatói. A község fűtője, Dobogni kezdett és olyan parázs tüntetés kezdődött, hogy az előadást félbe kellett szakítani. A város vezetősége a tüntetés hatása alatt elhatározta, hogy új vetítógéppel szereli fel a mozgóképszínházat. A szállításra és a munkálatok elvégzésére 850 ezer lej előirányzattal már a közeli napokban kiírják az árlejtést.

Szatmáron még mindig szünetel a hivatalos buzásár. Sajtó tud. Beszámoltunk arról, hogy nyolc nappal ezelőtt a megyei buzaértékesítő hivatal közleményben hozta a termelők tudomására, miszerint a szövetkezet a raktárára megteleése miatt a buza átvételét nyolc napra felfüggesztette. A szövetkezet vezetői úgy gondolják, hogy egy hét alatt a raktáron levő buzát elindíthatja a constantai tárolók felé. Mivel azonban a tárolók eddig még nem nyitlak meg, a szövetkezet buzája Szatmáron maradt. Ennek következtében a buza átvételét még ma sem kezdhették meg. A gazdák körében ez a körülmény nem kis elkeseredést váltott ki. A szövetkezet eddig ugyanis bármilyen mennyiséget átvett a termelőktől. A többi kereskedők a piac ideges hangulata miatt most tartózkodnak a vásártól.

DIANA

általerő, jókedv árad

Százötven zergét ejthetnek el Románia területén a vadászok. Déva. Sajtó tud. Az ország egyik legérdekesebb egyesülete a romániai zergevédő egyesület, most tartotta rendezévi közgyűlést Déván. Az egyesület dönt évenként arról, hogy az országban a vadászidényben hány zergét lehet elejteni. A most kezdődő szezonra százötven zerge elejtését engedélyezték a vadászoknak, ebből százhusz bakk, harminc suta. Hunyad megyére hatvan esik ebből a számból, mert a megyében levő Retyezáton található az országban a legtöbb zerge, számuk körülbelül ezerötven. Az egyesület határoata jóváhagyása végett a földművelésügyi minisztériumhoz kerül. A múlt évben sok idegen vadász fordult meg Hunyad megyében, de az idén mindössze ketten jelentették be részvételüket, egy német hercegnő és egy svájci gróf, úgy hogy a zergék birodalmában nem lesz valami nagy „idegenforgalom”.

Vadaskertté alakítják át a dédácsi Ocskay-park egy részét. Déva. Sajtó tud. Piskin, illetve Dédácson lévő Ocskay-park eddig is Hunyad megye egyik érdekessége. A park egy részét most vadaskertté alakítják át, ebből a célból idegenből hozott tojásokból 400 fécánfiókkal népesítettek be, de ezek és más ritka vadak honosításával is kísérleteznek. A parkba ezután csak külön engedéllyel lehet belépni.

MEGAKADT A NAGYBÁNYAI GYÜMÖLCSKIVITEL. Sajtó tud. A külpolitikai események hatása nagyban is érezhető. Tegnap a gyümölcskivitel hirtelen leállt. Eddig mindössze 65 vagon almát irányítottak Nagyványáról külföldre, főleg Németországba. A fennmaradt készletet mintegy 800 vagonra becsülik.

OLASZORSZÁG JULIUSI NÉPESEDÉSI STATISZTIKÁJA. Róma. Sajtó tud. A Hivatalos Lap augusztus 21-iki száma a következő adatokat közli az olasz királyság területének július havi népesedési mozgalmáról: A királyság 98 tartományában júliusban 17.683 házasságot kötöttek. Születések száma ebben a hónapban: 85.907; a halálozásoké: 49.020. A természetes szaporulat egy hónap alatt 30.887. Július 31-én az olasz királyság 98 tartományának 44 millió 329 ezer lakosa volt.

Szeptember 15-én nyílik meg a bászai jegyzőiskola. Temesvár. Sajtó tud. Jelentettük, hogy a királyi helytartóságok székhelyein a szükséghez képest jegyzőiskolákat állítanak fel, községi jegyzők kiképzésére és képeztetésére. A temesvári helytartóság jegyzőiskolája, mint értesülünk, szeptember 15-én nyílik meg. Az előadások jövő évi július 1-éig tartanak. Akik fel akarják vettetni magukat a jegyzőiskolába, szeptember hó 10-ig nyújthatják be felvételi kérelmüket az iskola igazgatóságánál. Csatolni kell az állampolgársági bizonyítványt, amelyet az iskola igazgatósága felülvizsgál; születési bizonyítványt (tizennyolc és harminc év közötti jelöltek vesznek fel); liciumi vagy egyenrangú iskolai végzettséget igazoló bizonyítványt; községi bizonyítványt arról, hogy a kérelmező jó hírnévnek örvendő; ügyességi bizonyítványt, hogy büntetve nem volt a katonai okmányt. Az iskolát a helytartóság költségvetéséből tartják fenn. Tandíj nincs, szegénysorsú és jóelmenetű hallgatók részére menzát állítanak, illetve ennek megnyitását ismét díjazat adnak.

A nagyváradai borbély, fodrász és manikűrösök céhét jogilag elismerték. Felhívja ezért a céh vezetősége a tagokat, hogy a nagyváradai Vilcsint utca 1. szám alatt levő hivatalos helyiségben jelentkezzenek, ha bármely ügyben tanácsot támogatást igényelnek. Egyben felhívjuk az államnélküli szakmabelieket, hogy címüket jelentésük be a céh irodájában. A céh legközelebbi társasutazást rendez Révra, Biharfüredre, stb., amelyen a céhtagok díjtanul vehetnek részt, csupán elelemről kell majd gondoskodniuk.

INGATLANÁRVERÉS TELEKKÖNYVI BEVEZETÉSE IS MINISZTERI ENGEDÉLYHEZ VAN KÖTVE. Temesvár. Sajtó tud. Jelentettük, hogy a telekkönyvi hatóság felfogása szerint Temesvár is beletartozik az úgynevezett katonai zónába és ennél fogva telekkönyvi átírásokat csak miniszteri jóváhagyás alapján lehet eszközölni. A telekkönyvi hatóságnak ezt a nézetét a bíróságok vezetői is osztják és arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az intézkedések így az árverés útján előállott birtokosváltozás eseteire is vonatkoznak. Ezeket az eseteket is csak akkor lehet a telekkönyvben átírni, ha a miniszteri jóváhagyást megszerezték. Az ingatlan-árverések jegyzőkönyvét tehát a hadügyi-, a légügyi- és tengerészeti minisztériumnak kell beterjeszteni.

Temetés. Ponner János nyug. kohómérnök, bányatanácsos, 59 éves korában meghalt. Temetése pénteken délután 5 órakor lesz a Petőfi-utca 10. számú gyászháztól. (Erdélyi: „Concordia”.)

Nagy István 64 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése augusztus 30-án volt. (Cari-tas.)

Szolgáltatás gyógyszerárak Nagyváradon:

Csütörtökön Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
„Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
„Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

* Akinek bélműködése és gyomoremésztése rossz s ezért kedvetlen, levert, végül pedig munkára teljesen képtelen, az használja rendszeresen a „Ferenc József” keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

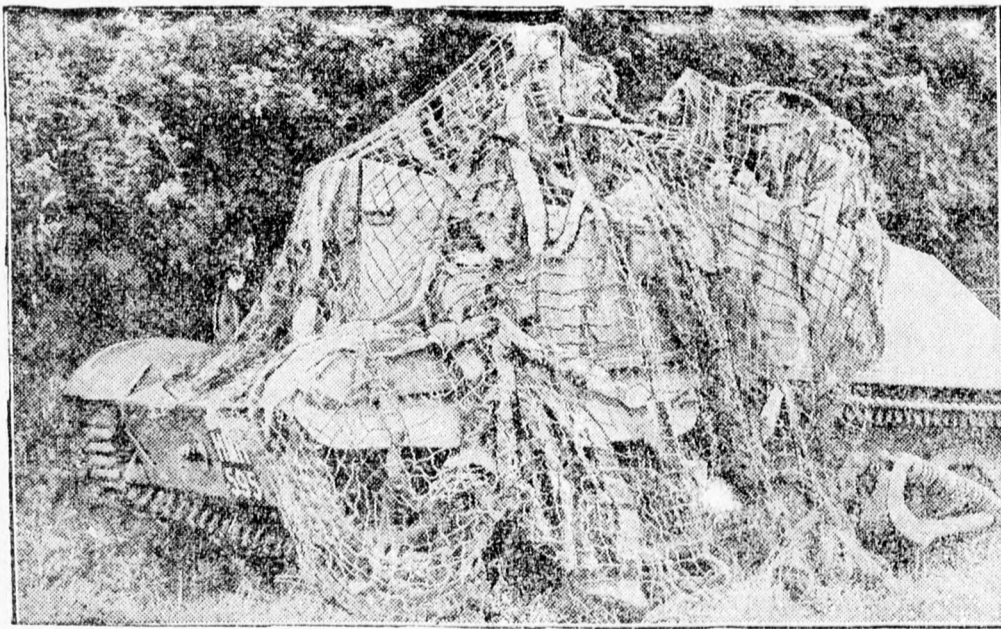
Zürichi zárlat. Párizs 11.00, London 19.30, Newyork 442.50, Brüsszel 74.75, Milánó 23, Berlin 176.50.

Ingyenes méhészeti tanfolyam. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület folyó évi szeptember hó 11–21-ig Kolozsváron ingyenes méhészeti tanfolyamot rendez az egyesület házsongárdi méhészet telepén. A tanfolyamra jelentkezhetnek férfiak és nők, leányok és asszonyok. A tanfolyami előadások minden délután 4 órától tartanak. A tanfolyam ingyenes, csupán beiratásért fizetendő személyenként 100 lei. A tanfolyam hallgatói ugy elméleti, mint gyakorlati téren kiképzést nyernek és az egyesület a tanfolyam elvégzéséről a hallgatóknak bizonyítványt ad. Jelentkezni lehet az EME-nél naponta 8–2-ig. Címe: Cluj, Strada Regală 16.

Nem a kézbesítőhivatal, hanem a főposta kézbesíti a leveleket. Temesvár. Saját tud. A múlt hónapban Bucurestiből postai bizottság járt Temesváron és Aradon, hogy javaslatot tegyen a postai szolgálat fellendítésére a helyszínen végzett tanulmányozás alapján. Ebben a bizottságban vetődött fel az a kérdés, hogy nem volna-e célszerű, ha Temesváron és Aradon nem a pályaudvari postahivatal — az ugynevezett kézbesítőhivatal — hanem a főposta végezné a postai küldemények szétosztását. A temesvári kerületi postafelügyelőség életrevalónak találta az elgondolást és tanulmányozta, hogy a kérdést miként lehetne a legjobban megvalósítani. Ertesülésünk szerint az utitást ugy Temesváron, mint Aradon hamarosan megvalósítják. A kerületi felügyelőség kijelentette, hogy a főposta a város központjában lévén, a levelek kézbesítése onnan gyorsabban történhetik. Ezentul a főpostán fogják elosztani a levélanyagot s onnan fogják indítani a levélhordókat. A feladott levelek továbbítását ezzel szemben ezentul csak a pályaudvari postahivatalok eszközlik, ugy hogy a város többi postahivatalában nem készítenek többé teljes zsákküldeményt. A bucuresti bizottság javaslata alapján egyéb utítások is lesznek. Jelentős beruházással kis gépkocsikat rendel a posta, hogy ezentul a pályaudvaron ezeken szállítsák a csomagokat és egyéb postai küldeményeket.

TURISZTIKA

A Sasok Turista Egyesülete vasárnap, szeptember 3-án reggel 4 órai indulással Biharfüredre rendez kirándulást. Az utat a Jádvolgyén iparvasutal teszik meg. Gyaloglás nincs. Az arra vállalkozók a Biharfüreden való tartózkodás alatt megtekintik a Szerenád vizezt és felkeresik a Custura-kilátót, valamint a Poieni csúcsot. Részvételi díj 140 és 125 lei. Jelentkezések: az egyesület helyiségében, Str. dr. Lazar Aurel 14, Mocsary irógépüzlete, Bulv. Regele Ferdinand és Gyenge ékszerész és órasüzlet, Strada Alexandri.

Az angol hadgyakorlatokon készült ez a kép, egy kitűnően álcázott tankról.

Ma, csütörtökön nyílik meg a budapesti Őszi Lakberendezési Vásár

Budapestről jelentik: A városligeti Iparcsarnokban és környékén megnyitásra készen áll az idei Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár. A kis- és kézműiparnak ez az egészen nagyarányú kiállítása. A vásár rendezősege a legmodernebb lakberendezési és háztartási árucikkek és eszközök teljes kollekcója mellett hatalmas szórakoztató látványosságokról és szerfelett tanulságos versenyekről is gondoskodik. A látványosságok sorozata még az utolsó napokon is bővült és egész eredeti módját találták annak is, hogy miképpen döntik el a különböző versenyeket. A vásár minden napján reggeltől estig tartó főzőversenyek eredményeit például akként állapítják meg, hogy a nézőközönség tagjai közül kisorsolnak huszat és ezt a husz látogatót hívják meg a frissen

készülő étel-remek nagyszabású bankettjére, rájuk bízván a legkiválóbb fogások meghatározását.

A vásár feláru utazást biztosító igazolványait, amelyek vizumnélküli határátlépésre is feljogosítják a látogatókat, 13 országban árusítja minden utazási és menetjegyroda és illet bárki szerezhet magának. A kedvezmények akként érvényesek, hogy a látogatóknak legkésőbb szeptember 11-ik napjának déli 12 órájáig kell Budapestre megérkeznie, a visszaútra pedig szeptember 21-ik napjának éjfélig érvényes az utazási kedvezmény. A vizum, amelyet Budapesten kell utólag beszerezni s amelyet mindössze P 2.50, kezelési illetéket kell leróni, a határátlépéstől kezdve kerek egy hónapig jogosít magyarországi tartózkodásra.

ISKOLAINK

Iskolai értesítés. A várad-ujvárosi római katolikus elemi fiu- és leányiskolákban az 1939–40-ik iskolai évre szóló beiratások szeptember 1-től bezárólag 10-ig tartanak. Az első osztályba iratkozóknak születési bizonyítványra (aviz) van szükségük. (Állami anyakönyvi hivatal díjtalanul adja ki.) A hét évet be nem töltött gyermekek szülei a beírás első napján jelnetkezzenek hatósági orvosi bizonyítvánnyal, hogy a korengedély megszerzésére legyen idő. A fiúiskolában megnyílik a VII. osztály. Egyéb tájékoztatást a beírások alatt nyernek a t. szülők.

A kolozsvári római katolikus fiú főgimnáziumban a javító vizsgák szeptember 1-én és 2-án reggel 8 órai kezdettel lesznek megtartva. Az első osztályos felvételi vizsga ideje szeptember 4, míg az ötödikes felvételi vizsgát szeptember 5-én tartjuk meg. A felvételi vizsgák pontosan reggel 8 órakor kezdődnek. A beiratások augusztus 25-én megkezdődtek. Igizgatóság.

AZ IMMACULATA-INTÉZETBEN szeptember 1-től kezdődnek a beiratások úgy az ovodában, mint az elemiben, gimnáziumban és az óvónőképzőben. (Az óvónőképzőben az új tanévben V., VI., VII. és VIII. osztály lesz.) Az elemi I-ső osztályba iratkozók részére állami anyakönyvi értesítés és keresztelési igazolvány szükséges. A 7. évet be nem töltött gyermekek beírása szeptember 1-én történik. A gimnáziumban a javítóvizsga 2-án lesz, a képzőben 6-án. Az előadás 9-én kezdődik. 8-án Veni Sancte, a bennlakó növendékek 7-én érkezzenek a legújabb miniszteri rendelet szerint (aug. 29.) Az elemiben 1–10-ig beiratás, 10-én Veni Sancte és 11-én előadás.

Társadalmi élet

Dr Péter Antal apát-plébános búcsúja Brassótól

Augusztus hó 27-én tartotta dr Péter Antal apátplébános Brassóban utolsó szentmiséjét és azt befejezőleg elbucsuzott brassói híveitől. Az egyházi szertartás végével a plébánia kertjében rendezett bucsuünnepégen az espereskerület, az egyházközség, az iskolák, a magyar egyházak képviselői és az egyesületek vettek búcsút a távozó főpaptól. A plébánia kertjében rendezett bucsufogadáson elsőnek az espereskerület búcsuzik dr Domb József szentzéki tanácsos szavaival. Az egyházközség nevében dr Harmath Zoltán ügyész búcsuzik. A főgimnázium nevében Kolozsvári Sillye Béla beszélt. A református, unitárius, magyar luteránus egyházak nevében dr Széle Béla szól. Köszöni azt a megértést, amiben őt támogatta, amivel összekapcsolni segítte a más vallásúakat is a magyarság egymáralátaláolásában. Az elemi iskolai tanerők szónoka Meisel Rezső igazgató volt. Ő a nyugdíjalap megteremtését köszönte meg. Az egyesületek köztösen búcsuztak. Nevükben Szabó Zoltán beszélt. A bolonyai kerület nevében Antal József bolonyai káplán szól. A bolonyai szükségkáplánát dr Péter Antal teremtette meg. Nevét márványba vésték annak falán és ugyanakkor a szívkübe is a bolonyai hívek. A bucsubeszédekre dr Péter Antal felelt. Sok mindent tulajdonítanak neki — mondotta — és a gondolat valóban az övé is volt, de a kivittelt az egyházközség, az egyháztanács és a választmány érdeme. Különös melegséggel emlékezik meg a Nőszövetségről, amely a szegénygondozást felkarolta kilenc évvel ezelőtt. Az ünnepség befejeztével a megjelentek személyesen is elbucsuztak a távozó apátplébánostól, aki a délután folyamán elhagyta Brassót, hogy elfoglalja új helyét a gyulafehérvári teológián.

A brassói Szent Kereszt Szövetség életéből

Brassó. Saját tud. A brassói Szent Kereszt Szövetség vasárnap, augusztus 27-én délután 4 órakor csoportvezetői értekezletet tartott. Utána 5 órakor a tagoknak volt rendes, augusztus havi gyűlése. Majd a 6 óras vecsernye végén Szent Ferenc III. Rendjének ünnepi termében műsoros est következett. Ugy a gyűlésre, mint az estélyre feltűnően sokan jöttek el.

A szereplők közül a kis Mikó Irénke négy esztendejét messze tuzsárnyaló komolysággal s átérzéssel szavalt. Melegen ünnepelték Kassay Margitka zongorasámát. Mécs Lászlónak Vigyázz állásban című versét szépen szavalta el Bojér István. A Szent Kereszt Szövetség szavalókórusa P. Hajdu Béla, Bakkay Bőske, János László, Sajgó Imre, Turóczy Zoltán szerepeltek még a műsorban.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

CORSO: A MAHARADZSA.
APOLLO: LESZÁLL AZ ÉJ.
DORIAN: CSALADI HAROMSZÖG.

Józseffalváért

Augusztus 26-iki lapszámunkban lenyugtázott aranyosgyéresi 941, nagyszabeni 1433, pusztakaláni 520 és ujtasnádi 772 leles gyűjtés részletezése:

Aranyosgyéres (Torda megye) Kajtsa Ferenc plébános gyűjtése:

Kajtsa Ferenc plébános	200
Perselyezés	100
Római Katolikus Népezenés	200
Római Katolikus Nőszövetség	100
Beteg Gábor	50
Unatovszky György	50
Titl Bernhár	30
Süszler Antal	20
Schmidt Johann	20
Hubert József	20
Kollár János	25
Borsán Józsefné	20
Bárdy István	50
Szóher Mihályné	20
Deák János	16
Krichbaum Frigyes	20

Az ujtasnádi (Csik megye) katolikus hívek adománya. Kedves Péter plébános gyűjtése:

50 lei: György Gyula, Száva Vilmos	150
Biró Béla	30
30 lei: Özv. Nagy Tamásné	30
20 lei: André János, Kóródi Máttyás, Olvashatatlan, Kerekes Kálmán és Gergely Vilma	100
15 lei: Ábrahám István	15
10 lei: Gál Imre, Elthes András, Kóródi Ferenc sami, Mogyorósy Ernő, Darvas Gyula, Kelemen Sándor, Kóródi András Pálé, N. N., Kóródi Istvánné, duká, Kovács Ferenc, Kóródi Antal, Antalé, Kóródi M. István, Ince Béla, Ince Dénes, Tánzos István, Elthes Györgyné, Kovács András felső, Máté József, Kelemen János, Péter Ferenc, Darvas András, Bozán Sándor, Ravasz Béla, id. Urszuly Antal, Kóródi Domokos, Olvashatatlan, Kocsag István, Kóródi Pál Lázár, Imecs Tamás, Kovács Ferenc ör, Kóródi Sándor, Kóródi Antal timár, Kóródi Mihály le, Palkó Tamás, Szöcs Jánosné, Keresztes Lázár, Ferenc Rozália	370

8 lei: Eltes Mihály	8
5 lei: Darvas Ignác, Domokos András, György Árpád, Kóródi Tamásné, Nagy Albert, Ravasz Dénes, Ince Imre, Péter József, Kóródi v. István, ifj. Keresztes Béni, Sánta István vizi, Domokos Lajos, Kajcsa Ferenc, Kóródi Mihály, Kóródi János lakám, Eltes Elek, Imecs Ferenc	85
4 lei: Keresztes Albert és Kóródi Károly D.	8
3 lei: Kóródi Márton és Benedek Péter	6

Nagyszabeni-belváros. Badula János főesperes gyűjtése:

Belvárosi templomi gyűjtés	633
Szent Orsolyarendi zárda adománya	800

Pusztakaláni hívek adománya. László Ferenc plébános gyűjtése:

Özv. Ublauer Jánosné	20
Király János	40
László Ferenc plébános	133
Templomi gyűjtésekből	327

Ujabb adományok:

Eddig befolyt adományok	839.123
Mai napon a következő adományok érkeztek:	
Fazakas József, Kápolnáfalva	50
Római Katolikus Plébánia hivatali gyűjtése, Zombolya	1.000
Nagyszalontai hívek gyűjtése	500

Vajdahunyad (Hunyad megye) Szentferenc-rendi Zárda gyűjtése:

Petrován Istvánné	50
Özv. Márton Albertné	50
Jézus Szent nevében	50
Szent Antal nevében	50
Szent József nevében	200
Vajdahunyadi telepi gyűjtés	850
Telepi Krédó Egyesület	600

Csikszentkirályi Római Katolikus Plébánia gyűjtése:

Pálffy és Gergely cég	500
Balázs Lázár	200
Péterfi Béla	200
Csiszér Gábor ny. ig.-tanító	150
László Imre	100
Vitos Dénes egyh. gondnok	100

Váczy József	100
Váczy Józsefné	50
Demeter Lázár	50
Kristó Endre	50
Udvari Ignác	50
Csiszér Vilmos	40
Kristó Domokos	30
André Imre Ignácé	30
Balázs István köves	25
Csiszér Péter	30
Barta Gábor	25
Simon Mihály	20
N. N.	20
György Imre	20
Ifj. André Lajos	20
Urszuly András	20
Cseke István	20
Szóke Gábor	20

Özv. Gegesi Balászné	20
Ifj. Vitos Imre	20
Czikó Gábor	20
N. N.	20
Ferencz Lázár	20
Gegesi Erzsébet	20
Léstyán Benedek	20
Özv. Gegesi Mihályné	20
Varga János	20
Pál Péter	20
Özv. Gál Andrásné	16
Özv. Csiszér Antalné	15
Czikó Ferenc	15
Özv. Varga Balászné	15
György Gábor	15
Id. Csiszér János	12
Ifj. Csiszér János	10
Ifj. Léstyán Ferencné	10
Ravasz Mihály	10
Ferencz Erzsébet	10
Özv. György Mihályné	10
Id. Tánzos Jánosné	10
Özv. Czikó Imréné	5
Összesen: 844.746	

Hamar fárad és könnyen meghül az ország legnagyobb természetű embere aki hordár egy fürdőhelyen

Vidám beszélgetés Románia legmagasabb emberével

Egy bucuresti lap mulatságos cikket közöl egy rendkívül magas természetű emberről, aki azzal büszkélkedik, hogy nála magasabb ember nincs Romániában.

Gheorghe Romanak hívják és jelenleg a bacău-megyei Slanicul Moldovei fürdőn lakik, ahol hordár mesterséget folytat.

A kedves fürdőhelyre érkező utasok első nyaralási szencziója ő, amint az autobusz-megállónál feltűnik. Kétszázöt centiméter magas, lomha járású, nagyfejű, rettentő kezekkel, lábakkal megáldott óriás Gheorghe Roman. A legnehezebb bőröndöket játszi könnyedséggel emeli s egyáltalában nem érzi feszélyezve magát az általános csodálkozás miatt, amit hatalmas természetével kivált. Sőt kedélyesen fogja fel a dolgot és tréfákat gyárt a saját számlájára.

Ilyeneket mond például:
— Uram, ha nem adja ide azt a bőröndöt, hogy én vigyem a villáig, elállom ön előtt azt a szép kis hegyet.

Ez az érv rendszeren hat is. Az utas előnyben részesíti őt a többi hordárral szemben, mert hiszen utóvégre nem utolsó fürdői élmény, hogy valakit az ország legnagyobb embere szolgáljon ki...

S útban a villáig, kikérdezi az utas a kedélyes óriást.
— Hogy nőtt ekkorára?
— Volt rá időm — feleli —, hiszen már harminc éves vagyok.

— Nem jobban keresne, ha elmenne mutogatni magát?
Gheorghe Roman vállat von.
— Azt már nem. Azt a két kiló kenyeret s néhány kiló zöldséget, amit én naponta elfogyasztok, megkeresem így is.

És mosolyogva teszi hozzá:
— Egy időben arra gondoltam, hogy ökölvívó bajnoknak képeztetem ki magam. Azzal csakugyan lehetett volna keresni. De okultam Gogea Mitu példáján.

Ez a Gogea Mitu Bucuresti közismert óriása volt. Jóval magasabb, mint a moldvai kolosszus. Ha sétált a Calea Victoriein, mellig kimagaslott a járkelők sokadalmából és amerre járt, összehúzótták csodájára az emberek. Ismeretes, hogy Gogea Mitu ökölvívásra adta fejét, de a megfeszített munka megártott a „rendellenesen” fejlődött fiatalember szervezetének: Párizsban, ahol első sikeres mérkőzéseit vívta, tüdővészben megbetegedett és rövid idő alatt elpusztult.

— Nem akarok gondot okozni a községnek — mondja nevetve a híres fürdőhely óriása —, hogy honnan vegyen az én természetemnek megfelelő koporsót.

Aztán tovább tréfalózik szerencsétlen vetélytársáról, Gogea Mituról.
— Kellene neki a boxolás. Nemesek ököl kell ahhoz, hanem tudó is, ami nekem sincs valami erős hamar fáradok, könnyen meghülök... De a mi hasznom van a Gogea Mitu boxolásából, hogy most már én vagyok a legmagasabb ember Romániában.

Akár igaz ez a megállapítás, akár nem,

Gheorghe Roman rendkívüli érdekességű figura. Igyekeznek is az idegenek-fényképezőgépek lencséje elé kapni, de ő nem áll olyan könnyen kötélnek.

— Azt már nem, — mondja. — Tavaly két amerikai járt erre s azok egy dollárt adtak nekem, amiért lefényképeztek. Azóta nem adom ingyen.

Ilyen rátarti ember a slanici óriás. Mikor a fürdőhely polgármesterei hivatal elrendelte, hogy minden hordárnak számot kell viselnie s neki az 5-ös számot akarták kiosztani, méltatlankodva jelentette ki:

— Nekem az egyes szám dukál, mert én vagyok a legelső, a legnagyobb.

A fővárosi lap képet közöl róla, amely hordártársai között ábrázolja őt. A legmegtermettebb sem ér a válláig se. Egy másik kép mulatságos jelenetet mutat: Gheorghe Roman egy CFR társasgépkocsi mellett állva kényelmesen benyúl a kocsi ablakán és vigyorogva kezel egy utassal.

Apróküldetések

Lakás
szavanként 3 lei

Két szobás
fürdőszobás, komplett lakás november 1-re kiadó. Cim: Nagyvárad Str. Cogaíniceanu 17.

2 szobás
fürdőszobás lakás kert villaépületben — azonnal kiadó. Nagyváradon, Ciordas-utca 16. szám.

3x1 szobás,
előszobás, konyhás és epeizos modern lakás kiadó. Nagyvárad, Tunului-u. 7. szám.

Műlányféle
szavanként 3 lei

Konyhakertésznek
alkalmas cca 2 és fél hold kert. Varadhoz közel, esetleg istálló és lakás használatra, kiadó. Cim a kiadóban.

Gyermekst
vagy dolgozókat lakással és istállószerű tevések. Fürdőszoba van. Nagyvárad, Rándunicei 1. ajtó 2.

Keresztény
uricsalád elvállal iskolásgyerekeket méréskelt áron, teljes ellátásra. Iskolák közelében. Özv. Horváth Lajosné, Nagyvárad, A. Muresanu 5. szám.

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Jókarban
levő új típusú Ford luxuskocsit megvételre keresek. Cimet a kiadóba kérek.

Veszek
arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbt ékszeraruház. Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

PUHA ÖLMÖT
Állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Allást nyee
szavanként 2 lei

Fiatat
keresztény tisztviselő, nő, némi gyakorlattal, iparüzemnél ferveketik. Kézelt írott ajánlatokat „18-20 éves” jellege alatt a kiadóhivatal továbbít.

Mussolini közbelépése a döntő pillanatban

A német válasz teljes szövege is megérkezett Londonba. A békés megoldás előjelei. — Chamberlain kijelentette, hogy nincs szükség London kiürítésére

Rómából jelentik (Stefani): Henderson berlini angol nagykövét küldetésének eredményére várva az olasz kormány állandóan a legszorosabb kapcsolatban áll Berlinnel és ugyanakkor folytatja a diplomáciai tárgyalásokat Londonnal is. Diplomáciai körökben meg vannak győződve arról, hogy Mussolini a döntő pillanatban újabb akciót indít a béke fenntartása érdekében.

Londoni jelentés szerint este tíz órakor érkezett meg Neville Henderson berlini angol nagykövét rejtjeles távirata, mely Hitler válaszában kivonatát tartalmazza. Röviddel utána

Az angol rádióban könyörgő istentisztelet volt a békéért, s a német és az angol államfőért Edén volt külügyminiszter föltételes békekívánalma és az angol fasiszták tüntetése a háborus-pártiak ellen

Az angol rádió szerdára virradó éjszaka a békéért könyörgő istentiszteletet adott le. Ennek keretében imát mondtak a Német Birodalom vezéréért, a vezér tanácsadóért, valamint az angol királyért és miniszterelnökért.

Londonból jelentik: (Reuter.) Edén volt külügyminiszter az Egyesült Államok számára beszédet mondott. Beszédében hangoztatta, hogy Anglia lakossága teljesen nyugodt. Chamberlain és Halifaxot minden angol támogatja abban az elkötelezettségben, hogy teljesíti Anglia kötelezettségeit és abban a törekvésben, hogy építő békét teremtsen. A brit nép ma is, mint mindig békebarát, de ragaszkodik ahhoz, hogy a béke az erőszak elutasításán és az adott szó tényén alapuljon.

A szerda reggeli angol lapok jelentése szerint az angol fasiszták kedden tüntetést rendeztek a Downing Streeten a kormányépület előtt. A tüntetők hosszú póznákon plakátokat vittek, amelyeken a következő felirások voltak: „Nem szabad Anglia ifjúságát mászrászokra hurcolni! Békét akarunk!” A rendőrség a tüntetőket gumibotokkal szétverte.

Az angol pénzügyek is a békére számítanak.

További megnyugtató vonások londoni körök felfogása szerint a következők: 1. A City (az angol üzletvilág által lakott londoni városrész) bizakodó hangulata, a font árfolyamának feltűnő felszökése, az arany áruhánya unciánként négy sillinggel, aminek következtében újabb dugarany mennyiség zúdult a londoni piacra és az angol állampapírok, valamint ipari értékek árfolyamának szilárdulása. 2. Chamberlainnek a nemzeti munkástanács küldöttsége előtt tett kijelentése, mely szerint a kormány nem látja szükségét annak, hogy Londont kiürítse. 3. Olaszország fáradhatatlan, állandó és komoly erőfeszítése.

A Szlovákiába való német bevonulás miatt felbomlott a helyzet.

Másik londoni jelentés szerint érdekes az angol körök felfogása a német hadseregnek Szlovákiába történt bevonulásáról. Bár önmagában véve nem tulajdonítanak döntő fontosságot ennek az eseménynek, könnyen lehetséges, hogy éppen ez a kérdés lesz az, amelyen végeredményben felborul a helyzet. Lengyel részről ugyanis még kedden hivatalos közleményt adtak ki, melyben megállapítják, hogy Szlovákia megszállása veszélyezteteti Lengyelország életbevágó érdekeit és biztonságát. A Lengyelországnak nyújtott angol szavatosság viszont úgy szól, hogy önműködőleg életbe lép akkor, ha Lengyelország életérdekeit látja veszélyben forogni. Most — angol körök szerint — nagyon közel állunk ehhez a ponthoz.

Az amerikai hatóságok házkutatást tartottak a „Bremen” nevű német óriásgőzörsőn és letartóztattak ott 19 egyént.

Newyorkból jelentik: (Associated Press.) A newyorki kikötői hatóságok keddre virradó éjszaka a „Bremen” német óriásgőzöst, amikor vissza akart indulni Európába, visszatartottak

megérkezett a német válasz szövege is. A német válasz tartalmát a legszigorúbban titkolják. Politikai körökben biztató jelnek tekintik a következő pontokat:

1. A német körök a válasz megszövegezésére előlt a legmondosabban tanulmányozták Chamberlain alsóházi beszédét.

2. A német sajtó feltűnően hangsúlyozza az angol-német megegyezés szükségességét. Londonban valószínűnek tartják, hogy Hitler válaszában az angol és német kormányok között további eszmecsere fogja követni.

A hajót átkutatták és 16 személyt őrizetbe vettek. Az intézkedést azzal indokolták, hogy fegyvereket és kémekeket kerestek. Rooseveltnél kedd este egy sajtóértekezleten kijelentette, hogy

Lengyel katonai előkészületek Danzig körül A danzigi szenátus tiltakozott a vasuti forgalom lengyel részről történt korlátozása ellen

Berlinből jelentik (D. N. B.): A német lapok szerda reggeli számai tele vannak lengyel katonai előkészületekről szóló hírekkel. E hírek szerint a danzigi határon lévő Birschau városban a vasuti raktárakat kiürítették és azokban páncélcsovikat helyeztek el. Gdinya és Adlerhorst vidékét, valamint Birschaut kiürítették. A német megfigyelők mindezekből arra következtetnek, hogy a lengyelek valóban Danzig megrohanására készülnek és ezt a támadást lovassági és páncélcsovi-roham vezeti

A német és szovjet orosz szerződés messzibbmenő következtetéseket vonhat maga után A német vezető lapok bejelentik, hogy háború esetén Szovjet-Oroszország csapatai is felvonulnak

Berlinből jelentik (D. N. B.): A külföldi sajtó egyrésze messzemenő következtetésekre igyekezett jutni annak alapján, hogy a Moszkvából érkezett jelentések szerint csak pénteken, vagy szombaton kerül sor a német-szovjet megnemtamadási szerződés ratifikálására. Ezeket a következtetéseket a szerda reggeli német lapok erősen visszautasítják. A *Börsenzeitung* „Veszdelmes reménykedések” cím alatt ezeket írja:

— A Berlin és Moszkva között létrejött szerződés végleges. Németország hajlandó levonni a további következtetéseket is abból, hogy viszonya a Szovjetunióhoz újalakult és ennek megfelelően megváltozott az európai erők viszonya is. A Németország és Szovjet-Oroszország közötti egyezmény messzebbmenő, mint ahogyan Londonban és Párizsban elképzelni szeretnék.

Berlinből jelentik (D. N. B.): Rendkívül nagy feltűnést keltett a *Völkischer Beobachter* vezércikke, melynek címe: „London válaszhát.” A cikk főbbi közt így szól:

— Igenis, szovjet csapatok vonultak fel Lengyelország keleti határára. Azt gondolták talán, hogy Berlin és Moszkva között valami szokásos papírszerződés jött létre? Senki sem kételkedhet abban, hogy a Német Birodalom és a Szovjetunió politikáját a moslani válságban kézzel fogható érdekek irányítják. Hiszen a lengyel kérdés a német Oderától az orosz

és maga rendelte el a német hajó átkutatását. Meg akarta ugyanis állapítani, hogy a gőzös föl van-e fegyverezve és a felfegyverzése védelmi vagy támadó jellegű-e. Kijelentette, hogy mind-egyedíg nem találtak támpontot arra nézve, hogy a gyanu indokolt volna. Közölte a továbbiakban, hogy hasonló intézkedéseket hajtottak végre a „Normandie” francia gőzösről és több más hajón. Végül hangoztatta, hogy az Egyesült Államoknak ehhez az eljárásához a jelenlegi körülmények szolgáltattak jogosultságot.

Washingtonból jelentik: (Associated Press.) A francia és angol hadianyagszállítások mind nagyobb arányúak lesznek. A megrendelők úgy számítanak, hogy Rooseveltnél a semlegességet aképpen értelmezi, hogy a hadianyag kiviteljéi általában nem vonatkozik olyan megrendelésekre, amelyeket a háború kitörése előtt adtak fel.

Teljes felhatalmazást kapott a Lengyel Nemzeti Bank a bankjegyek szaporítására

Varsóból jelentik: (Lengyel Távirati Iroda.) A Lengyel Nemzeti Bank igazgató tanácsa átmeneti intézkedéseket határozott el, amelyek lehetővé teszik, hogy a bank adott esetben alkalmazkodhassék minden előállott helyzethez és eleget tehesen a pénzügyi és gazdasági élet követelményeinek. A bank igazgatósága felhatalmazást kap, hogy a bankjegyek kibocsátását és a hitelek kéréseit szükség szerint tágítsa vagy szűkítse. Az igazgató tanács 1941. végéig a közgyűlés jogait gyakorolhatja.

Weygand tábornok vezetése alatt francia katonai küldöttség érkezik Varsóba.

Párizsból jelentik: (Havas.) Beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy a francia kormány Weygand tábornokot egy katonai misszió vezetésére szelente ki, amely Varsóba utazik. Weygand tábornok 1920-ban, amikor Lengyelország háborúban állott Oroszországgal, szintén egy francia katonai küldöttség vezetője volt Varsóban.

be. A berlini lapok danzigi jelentés alapján beszámolnak arról is, hogy a danzigi szenátus részéről Chodacki lengyel főbiztosnál a legélesebb tiltakozást jelentették be a Lengyelország és a Danzig közötti vasuti forgalom lengyel részről történt megnyirbálása miatt. A vasuti forgalom részleges beszüntetése Danzig életét jóformán teljesen megbénította. Nagy érdeklődéssel várják, milyen fejleményei lesznek az élehangú tiltakozásnak.

Dnyeperig terjed és mind a két oldalon hajszálnyira megegyezik. Sajnálunk, ha nyugaton és Varsóban felett ismét illúziókban ríngatnák magukat.

A lap a továbbiakban megjegyzi, hogy a nyugati hatalmaknak ma és holnap még módjukban áll, hogy Lengyelországot kijátsszák a demokráciák intrikájának nek eszközei Németország ellen.

Reméli a lap, hogy ennek tudatára fognak ébredni Londonban és Párizsban.

Katonai szövetséggé építik ki az orosz német megnemtamadási egyezményt.

Berlinből jelentik: (Duna-posta.) A legnagyobb szenzációt keltette az a hír, mely berlini politikai körökben terjedt el, hogy Molotov szovjet külügyi népbiztos látogatása Berlinben a legközelebbi jövő kérdése, sőt, hogy Molotov katonai bizottság élén érkezik a német fővárosba. Beszélnek arról is, hogy a szovjet külügyi népbiztos látogatása alkalomával tovább építik a német-orosz egyezményt még pedig katonai szövetséggé. Hivatalos helyen ezt a hírt nem erősítették meg, de a berlini reggel sajtó hírei között található olyanok, amelyek inkább megerősítik, semhogy gyengítik a hír valódiságát.

Hosszas tanácskozás a magyar külpolitika vezetői között.

Budapestről jelentik: (Duna-posta.) Szerda délelőtt Teleki Pál miniszterelnök felkereste gróf Csáky István külügyminisztert és hosszantartó megbeszélést folytatott vele.